

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος – Κ.Κ.Ε

Η 5η Ολομέλεια και το Μακεδονικό

(ιστορικό από τις επίσημες σελίδες του ΚΚΕ)

«Τον εμφύλιο δεν τον ήθελε. Τον φοβούνταν. Δεν το φανταζόταν ότι θα φτάναμε ως εκεί, αλλά όταν πια άρχισαν οι εχθροπραξίες δεν μπορούσε να κάνει τίποτα παρά να συμπαραταχθεί!»! (για τον Καραγιώργη η Μαρία Καραγιώργη)

Διαβάστε τα κείμενα του Ριζοσπάστη,

τα συμπεράσματα θα όλα είναι δικά σας...
για το μέλος του Κ.Κ.Σ.Ε. και Γ.Γ του Κ.Κ.Ε
Νίκο Ζαχαριάδη και τους υπόλοιπους του Δ.Σ.Ε
για τον Εμφύλιο αλλά και το μακεδονικό...

[..οι ευθύνες τους είναι στις επόμενες σελίδες..]

ΓΕΝΑΡΗΣ 1949
Η 5η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ

Η Πολιτική Απόφαση και οι αλλαγές στα κομματικά και άλλα όργανα

61ο ΜΕΡΟΣ

Στις 30 και 31 Γενάρη του 1949 συνήλθε στο Γράμμο η 5η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ. Πρόκειται για ένα από τα πιο πολυζητημένα κομματικά σώματα της περιόδου του εμφυλίου πολέμου. Στη συνεδρίαση πήραν μέρος 26 τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της Κεντρικής Επιτροπής, καθώς και μέλη της Κεντρικής Επιτροπής Ελέγχου. Η Ολομέλεια συζήτησε και πήρε αποφάσεις στα παρακάτω θέματα:

- "Η Ελλάδα στο δρόμο προς τη νίκη. Μπροστά στην αποφασιστική καμπή", με εισηγητή τον Ν. Ζαχαριάδη.
- "Η δεξιά οπορτουνιστική παρέκκλιση μέσα στο ΚΚΕ", με εισηγητή τον Δ. Βλαντά.
- Αλλαγές στη σύνθεση της ΚΕ.
- Εκλογή ΠΓ της ΚΕ.

Ακόμη η Ολομέλεια ενέκρινε την απόφαση της 28ης Αυγούστου 1948, του ΠΓ, που αφορούσε τη δημιουργία Πολεμικού Συμβουλίου για τη διεύθυνση του ΔΣΕ και των πολεμικών επιχειρήσεων. Τέλος, αποφασίστηκε να γίνει ανασχηματισμός της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης (ΠΔΚ).

Ολες οι αποφάσεις της Ολομέλειας πάρθηκαν ομόφωνα.

Αλλαγές στα κομματικά και άλλα όργανα

Η Ολομέλεια εξέλεξε σε τακτικά μέλη της ΚΕ τους Γιώργη Βοντίτσιο - Γούσια, Κώστα Καραγιώργη, Βαγγέλη Βασβανά, Βασίλη Κοτσάβρα και Κώστα Κολιγιάννη, που μέχρι τότε ήταν αναπληρωματικά. Επίσης προσέλαβε σαν αναπληρωματικά μέλη της ΚΕ τον Χαρίλαο Φλωράκη και τον Στέφανο Γκιουζέλη.

Η Ολομέλεια προχώρησε, επίσης, σε ορισμένες καθαιρέσεις και διαγραφές μελών της. Συγκεκριμένα: Καθαίρεσε τον Ν. Ρουμελιώτη από αναπληρωματικό μέλος της ΚΕ και τον διέγραψε από μέλος του Κόμματος σαν λιποτάκτη του κομμουνιστικού αγώνα. Ακόμη, καθαίρεσε από τακτικά μέλη της ΚΕ τους Θανάση Χατζή και Μήτσο Βατουσιανό και από αναπληρωματικά τους Μιχάλη Τσάντη και Φώκο Βέτα. Τέλος, απάλλαξε από τα καθήκοντά της την Χρύσα Χατζηβασιλείου επειδή ήταν βαριά άρρωστη.

Στο πλαίσιο των αλλαγών στη σύνθεση της ΚΕ εντάσσεται και η απόφαση της Ολομέλειας να καθαιρέσει από μέλος του ΠΓ και της ΚΕ - και να διαγράψει από μέλος του Κόμματος - τον Μ. Βαφειάδη. Το θέμα του Βαφειάδη εξετάστηκε ως ξεχωριστό ζήτημα στη συνεδρίαση και θα αναφερθούμε παρακάτω σ' αυτό αναλυτικότερα.

Το νέο ΠΓ της ΚΕ που εξέλεξε η 5η Ολομέλεια ήταν:

Τακτικά μέλη: Ν. Ζαχαριάδης, Γ. Ιωαννίδης, Μ. Παρτσαλίδης, Β. Μπαρτζιώτας, Δ. Βλαντάς.

Αναπληρωματικά μέλη: Α. Στρίγκος, Π. Ρούσος, Γ. Βοντίσιος - Γούσιας.

Το Πολεμικό Συμβούλιο αποτέλεσαν οι: Ν. Ζαχαριάδης ως πρόεδρος, Γ. Ιωαννίδης, Β. Μπαρτζιώτας, Δ. Βλαντάς, Γ. Βοντίσιος - Γούσιας, Κ. Καραγιώργης, Γ. Ερυθριάδης (Πετρής), Κ. Κολιγιάννης (Αρβανίτης), Στ. Γκιουζέλης.

Σε ότι αφορά στον ανασχηματισμό της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης η Ολομέλεια αποφάσισε: Να συμμετέχει σ' αυτή και το Αγροτικό Κόμμα Ελλάδας (ΑΚΕ) και να του δοθούν τα υπουργεία Γεωργίας και Επισιτισμού. **Επίσης να δοθεί ένα υπουργείο στο ΝΟΦ (Λαϊκό Απελευθερωτικό Μέτωπο των Σλαβομακεδόνων που συμμετείχε στο ΔΣΕ).** Πρόεδρος της ΠΔΚ αποφασίστηκε να αναλάβει ο Μ. Παρτσαλίδης, εφόσον γινόταν δυνατή η έξοδός του στο βουνό, και σε αντίθετη περίπτωση ο Γ. Ιωαννίδης. Επίσης το υπουργείο Στρατιωτικών ανατέθηκε στον Μ. Βλαντά.

(Για όλες αυτές τις αποφάσεις βλέπε: "Επίσημα Κείμενα ΚΚΕ", τόμος 6ος, σελ. 342 - 347 και "Δοκίμιο Ιστορίας του ΚΚΕ", τόμος Α, σελ. 606).

Η Πολιτική Απόφαση

Η 5η Ολομέλεια συζήτησε πάνω στο πρώτο θέμα της ημερήσιας διάταξης και κατέληξε σε Πολιτική Απόφαση, η οποία και δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός", τεύχος 2, Φλεβάρης 1949 (Βλέπε: "Δημοκρατικός Στρατός", έκδοση "ΡΙζοσπάστης" 1996, τόμος Β, τεύχος 2, σελ. 3-17 και "Επίσημα Κείμενα ΚΚΕ", τόμος 6ος, σελ. 325-340). Στην πολιτική αυτή απόφαση εκφράζεται μια υπεραισιόδοξη, θα λέγαμε, εκτίμηση της κατάστασης στην Ελλάδα και των δυνατοτήτων του κινήματος, καθώς και μια υπερτίμηση των επιτυχιών, που είχε σημειώσει ο ΔΣΕ.

"Ο Μοναρχοφασισμός - σημειώνεται στο κείμενο της απόφασης - μπαίνει στα 1949 παραδέρνοντας μέσα στην ολόπλευρη κρίση του, οικονομική, στρατιωτική, πολιτική, ηθική, που σήμερα εκδηλώνεται με περισσότερη ένταση και οξύτητα παρά πριν". ("Επίσημα Κείμενα", στο ίδιο, σελ. 328). Και η απόφαση διαπίστωνε: "Τη σημερινή κατάσταση στην Ελλάδα τη χαρακτηρίζει μια σημαντική αλλαγή στο συσχετισμό δυνάμεων προς όφελος του λαϊκοδημοκρατικού στρατοπέδου και του ΔΣΕ. Σε αντίθεση με τις αρχές του 1948, όπου είχαμε μια σχετική ισορροπία δυνάμεων, μέσα στο 1948 ο ΔΣΕ μείωσε εξαντλητικά την πολεμική προσπάθεια και εξασθένησε σοβαρά τη δύναμη του αντιπάλου, ματαιώνοντας όλες τις στρατηγικές επιδιώξεις του. Ο μοναρχοφασισμός ύστερα απ' τις αποτυχίες του έπαθε τέτοιον ηθικό αποσυνθετικό κλονισμό ώστε μπορούμε τώρα να 'χουμε την προοπτική ότι απ' την πλευρά του ηθικού του στρατού του μέσα στα 1949 δε θα 'ναι σε θέση να μας αντιπαρατάξει στρατό ανάλογο και ισάξιο μ' αυτόν που είχε στα 1948, αν και απ' την πλευρά του υλικού και των μέσων οι Αμερικάνοι θα τον εφοδιάσουν καλύτερα και πιο πλούσια απ' ό,τι πέρυσι... Σήμερα ο μοναρχοφασισμός περνά μια ολόπλευρη κρίση. Η ζωή έδειξε ότι δεν μπορεί να νικήσει τον ΔΣΕ". (στο ίδιο, σελ. 334).

Σε ό,τι αφορά τις επιτυχίες του ΔΣΕ η απόφαση εκτιμούσε: "Ο ΔΣΕ έγινε πιο γερός και εμπειροπόλεμος σε στελέχη και μαχητές. Κρατά τώρα παντού την πρωτοβουλία. Προώθησε τις θέσεις του και είναι έτοιμος για καινούριες μάχες και νίκες. Ο ΔΣΕ χτυπά σήμερα και καταλαμβάνει τις πόλεις που κατέχει ο εχθρός, όπως έγινε στην Καρδίτσα, στη Νάουσα, στο Καρπενήσι." (στο ίδιο, σελ. 330).

Στα πλαίσια αυτού του πνεύματος η Ολομέλεια έθεσε μια σειρά καθήκοντα για το κίνημα και το ΔΣΕ. Σε ό,τι αφορά τον στρατιωτικοπολεμικό τομέα τα καθήκοντα που τέθηκαν έχουν ως εξής:

α. Μέσα από αδιάκοπα χτυπήματα σε όλη τη χώρα να εμποδίσουμε και να παραλύσουμε στο ανώτατο δυνατό σημείο τις προετοιμασίες του εχθρού για το 1949.

β. Να στερεώσουμε και να επεκτείνουμε τις λεύτερες περιοχές στη ΒΔ Ελλάδα καταχτώντας και αστικά κέντρα.

γ. Η Θεσσαλία και η Ρούμελη έχουν αποστολή με την αποφασιστική πολεμική δράση τους να προκαλέσουν και να εξαντλήσουν όσο είναι δυνατό στο δικό τους χώρο την εκστρατεία του εχθρού στο 1949 και να δημιουργήσουν στο χώρο τους μια πλατιά λεύτερη περιοχή γύρω στον κορμό της Κεντρικής Πίνδου.

δ. Η Πελοπόννησος πρέπει να τσακίσει την εκστρατεία του εχθρού και ν' αναπτύξει τόσο τις δυνάμεις της και τα χτυπήματά της, ώστε να δημιουργήσει ένα πραγματικό δεύτερο μέτωπο στα νώτα του εχθρού, που θα του ανατρέψει τα στρατηγικά του σχέδια και θα του θολώσει τη στρατηγική προοπτική του.

ε. Η 6η και η 7η Μεραρχίες για κύρια αποστολή τους έχουν να δυναμώνουν συνεχώς τα χτυπήματά τους ενάντια στον εχθρό, αυξάνοντας προοδευτικά και αδιάκοπα την πίεση ενάντια στη Θεσσαλονίκη.

Το αποτέλεσμα της σχεδιασμένης και συγχρονισμένης αυτής επίδοσης του ΔΣΕ σ' όλη τη χώρα πρέπει να 'ναι να κερδίσουμε μέσα στα 1949 εμείς την καμπή στην εσωτερική μας εξέλιξη" (στο ίδιο, σελ. 336).

Τα παραπάνω, βέβαια, καθήκοντα αποδείχτηκαν ανεδαφικά. Και πολύ περισσότερο, τα όσα ανατίθονταν στην 3η Μεραρχία Πελοποννήσου του ΔΣΕ, τη στιγμή που ο αντίπαλος την είχε ουσιαστικά συντρίψει και τα υπολείμματά της, μόνο για την επιβίωσή τους μπορούσαν να αγωνίζονται ή για έναν ηρωικό και με το ντουφέκι στο χέρι θάνατο.

ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

-- Η επιχείρηση του ΔΣΕ στην Καρδίτσα

8/12/2002

-- Κοινές εκτιμήσεις για την ήττα και τη νέα κατάσταση

9/2/1997

-- Η ΕΣΣΔ προτείνει υποχώρηση του ΔΣΕ

5/2/1997

-- Οι επιχειρήσεις σε Εδεσσα - Αριδαία - Νάουσα

11/1/1997

64ο ΜΕΡΟΣ

Η 5η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ το 1949, ανάμεσα στα άλλα, πήρε και αποφάσεις γύρω από το Μακεδονικό ζήτημα, που συζητήθηκαν πολύ τότε και συζητούνται ακόμη και σήμερα. Αναμφίβολα, το μέρος των αποφάσεων αυτών έχει διογκωθεί και φυσικά έχει διαστρεβλωθεί, εξαιτίας της επίδρασης του αστικού εθνικισμού, που επιδιώκει να ψαρεύει σε θολά νερά μέσα στις λαϊκές μάζες, εμφανίζοντας μια δήθεν ακόμη μεγάλη προδοσία του ΚΚΕ, σε βάρος της εδαφικής κυριαρχίας της Ελλάδας. Τελευταία έξαρση αυτού του παροξυσμού ζήσαμε πριν από μερικά χρόνια, με αφορμή το θέμα της αναγνώρισης της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας.

Οφείλουμε, λοιπόν, να δώσουμε - στο μέτρο του δυνατού - την πραγματική διάσταση που είχε το θέμα το 1949, μέσα από τα αληθινά ιστορικά στοιχεία και γεγονότα.

Η απόφαση της Ολομέλειας για το Μακεδονικό

Είναι ευρύτερα γνωστό ότι με τις αποφάσεις της η 5η Ολομέλεια άλλαξε τη θέση του ΚΚΕ, για το Μακεδονικό, που μέχρι τότε ήταν **"πλέρια ισοτιμία στις μειονότητες που ζούσαν στην Ελλάδα"**, με τη θέση για αυτοδιάθεση των Σλαβομακεδόνων. Συγκεκριμένα, στην πολιτική απόφαση της Ολομέλειας αναφερόταν: **"Στη Βόρεια Ελλάδα ο μακεδονικός (σλαβομακεδονικός) λαός τα 'δωσε όλα για τον αγώνα και πολεμά με μια ολοκλήρωση ηρωισμού και αυτοθυσίας που προκαλούν το θαυμασμό. Δεν πρέπει να υπάρξει καμιά αμφιβολία ότι σαν αποτέλεσμα της νίκης του ΔΣΕ και της λαϊκής επανάστασης, ο μακεδονικός λαός θα βρει την πλήρη εθνική αποκατάστασή του έτσι όπως το θέλει ο ίδιος, προσφέροντας σήμερα με το αίμα του για να την αποχτήσει. Οι Μακεδόνες κομμουνιστές στέκονται πάντα επικεφαλής στην πάλη του λαού των. Ταυτόχρονα, οι Μακεδόνες κομμουνιστές πρέπει να προσέξουν τις διασπαστικές και διαλυτικές ενέργειες που ξενοκίνητα σοβινιστικά και αντιδραστικά στοιχεία αναπτύσσουν, για να διασπάσουν την ενότητα ανάμεσα στο μακεδονικό(σλαβομακεδονικό) και τον ελληνικό λαό, διάσπαση που μόνο τον κοινό τους εχθρό, το μοναρχοφασισμό και τον αμερικανοαγγλικό ιμπεριαλισμό θα ωφελήσει. Παράλληλα, το ΚΚΕ πρέπει ριζικά να βγάλει απ' τη μέση όλα τα εμπόδια, να χτυπήσει όλες τις μεγαλοελλαδίτικες σοβινιστικές εκδηλώσεις και τα έργα, που προκαλούν δυσaréσκεια και δυσφορία μέσα στο μακεδονικό λαό και έτσι βοηθούν τους διασπαστές στην προδοτική δράση τους, ενισχύουν το έργο της αντίδρασης. Ο σλαβομακεδονικός και ελληνικός λαός μόνον ενωμένοι μπορούν να νικήσουν. Διασπασμένοι μόνον ήττες μπορούν να πάθουν. Γι' αυτό η ενότητα στην πάλη των δύο λαών πρέπει να φυλάγεται σαν κόρη οφθαλμού και να ενισχύεται και να δυναμώνει σταθερά και καθημερινά"**. ("Επίσημα Κείμενα ΚΚΕ", τόμος 6ος, σελ. 337-338).

Είναι σαφές ότι αυτή η θέση αναγνωρίζει στους σλαβομακεδόνες το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης, μέχρι και αυτού του αποχωρισμού. Η θέση, όμως, αυτή δε συνεπάγεται και δέσμευση, για το ΚΚΕ, να ταχτεί υπέρ του αποχωρισμού εάν και όταν θα ετίθετο κάποια στιγμή τέτοιο θέμα. Επίσης, είναι σαφές ότι σ' εκείνες τις συνθήκες, με την απόφασή του αυτή, το ΚΚΕ τίθεται κάθετα πολέμιο στις διασπαστικές - αποχωριστικές τάσεις, που είχαν εμφανιστεί μέσα στους Σλαβομακεδόνες και υπογραμμίζει την ανάγκη διαφύλαξης, ως κόρης οφθαλμού, της ενότητας Ελλήνων και Σλαβομακεδόνων. Η σημείωση αυτή έχει την αξία της για όσα θα πούμε στη συνέχεια.

Η μικρή προϊστορία αυτής της θέσης

Η θέση της 5ης Ολομέλειας για το Μακεδονικό, σε ό,τι αφορά το ΚΚΕ, έχει μια μικρή προϊστορία στην οποία αξίζει ν' αναφερθούμε, ώστε ο αναγνώστης να έχει πληρέστερη γνώση του θέματος. Τον Οκτώβρη του 1948 δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός" ένα άρθρο του αντισυνταγματάρχη του

ΔΣΕ Παντελή Βαϊνά με τίτλο "Ο Δημοκρατικός Στρατός και οι Σλαβομακεδόνες". Στο άρθρο αυτό γινόταν μια ιστορική αναδρομή στους κοινούς αγώνες ελλήνων και Σλαβομακεδόνων, υπογραμμίζονταν η συμβολή των τελευταίων στον αγώνα του ΔΣΕ και ανάμεσα στα άλλα τονίζονταν το εξής: "Μέσα στην καινούρια λαϊκοδημοκρατική Ελλάδα που ανοικοδομείται πάνω στα ερείπια, που άλλοι συσσωρεύσαν, ο σλαβομακεδονικός λαός θα βρει την ισοτιμία, ισονομία, ισοπολιτεία και θα βρει τον καιρό ν' αναπτύξει τον καινούριο εθνικό του πολιτισμό". (Βλέπε ολόκληρο το άρθρο: Περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός", έκδοση Ριζοσπάστη 1996, τόμος Α, σελ. 408-412).

Στο άρθρο αυτό απάντησε ο Ν. Ζαχαριάδης, με σημείωμα που δημοσιεύτηκε στο ίδιο περιοδικό - τεύχος 12, Δεκέμβρης 1948 - και έφερε για υπογραφή ένα "Κ". Στην απάντησή του αυτή, μεταξύ άλλων, ο Ζαχαριάδης έλεγε: "Ο μακεδονικός λαός θα αποκτήσει μια ανεξάρτητη, κρατικά ενιαία και ισότιμη θέση στην οικογένεια των λευτέρων λαϊκοδημοκρατικών λαών στα Βαλκάνια, στην οικογένεια αυτή, όπου αύριο θα ανήκει και ο ελληνικός λαός με τη Λαϊκή Δημοκρατία. Γι' αυτή την ανεξάρτητη κρατικά ενιαία και ισότιμη θέση παλεύει σήμερα και ο μακεδονικός λαός της Μακεδονίας του Αιγαίου και βοηθά με όλη του την ψυχή, με όλα του τα μέσα, τον ΔΣΕ, τόσο που ξεσηκώνει το θαυμασμό για το μεγαλείο και το ολοκαύτωμα της προσπάθειάς του" (στο ίδιο, σελ. 528).

Είναι φανερό, ότι αυτή η θέση του Ζαχαριάδη υπονοούσε τη δημιουργία ενιαίου μακεδονικού κράτους στα πλαίσια μιας λαϊκοδημοκρατικής - σοσιαλιστικής Βαλκανικής Ομοσπονδίας Κρατών. Πρέπει, όμως, να πούμε ότι αυτή η θέση ούτε εμφανίστηκε, ούτε συζητήθηκε και πολύ περισσότερο δεν υιοθετήθηκε στην 5η Ολομέλεια. Η θέση αυτή είναι εντελώς διάφορη απ' αυτή που η Ολομέλεια υιοθέτησε και, όπως θα δείξουμε στη συνέχεια, το ΚΚΕ την πολέμησε, όταν επιδίωξαν να την προωθήσουν οι σλαβομακεδονικές οργανώσεις.

Ποικιλία αντιδράσεων

Οι αποφάσεις της 5ης Ολομέλειας για το Μακεδονικό συνάντησαν ποικιλία αντιδράσεων και μάλιστα από τις πιο διαφορετικές κατευθύνσεις. Θα αναφερθούμε σ' αυτές τις αντιδράσεις σε συντομία.

Όπως ήταν αναμενόμενο, στο εσωτερικό της χώρας η ντόπια αντίδραση εκμεταλλεύτηκε, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, το θέμα, για να θεμελιώσει κατηγορία σε βάρος του ΚΚΕ περί εθνικής προδοσίας και να μπορέσει να ψαρέψει σε θολά νερά μέσα στις λαϊκές μάζες, επιχειρώντας, εκτός των άλλων, να δικαιώσει την πολιτική των διώξεων, των πογκρόμ και της τρομοκρατίας σε βάρος του κομμουνιστικού - λαϊκοδημοκρατικού κινήματος. Αντιδράσεις, όμως, υπήρξαν και από πολιτικούς παράγοντες που στο παρελθόν ήταν, άλλος περισσότερο κι άλλος λιγότερο, σύμμαχοι του ΚΚΕ, όπως π.χ. ο Σβώλος, ο Κριτικός κ.ά.

Μετά την 5η Ολομέλεια, και συγκεκριμένα στις 15 Φλεβάρη 1949, δόθηκε στη δημοσιότητα μια εμπρηστική ανακοίνωση για το Μακεδονικό, της 2ης Ολομέλειας του Κεντρικού Συμβουλίου του ΝΟΦ (Λαϊκό Απελευθερωτικό Μέτωπο). Η ανακοίνωση αυτή, που δημοσιεύτηκε στο κεντρικό δημοσιογραφικό όργανο του ΝΟΦ "ΝΕΠΟΚΟΡΕΝ", ανάμεσα στα άλλα έλεγε: "Το δεύτερο συνέδριο του ΝΟΦ θα είναι συνέδριο διακήρυξης των νέων προγραμματικών αρχών του ΝΟΦ. Αρχών που είναι ο προαιώνιος πόθος του λαού μας. Θα διακηρύξει την ένωση της Μακεδονίας σε ένα ενιαίο, ανεξάρτητο, ισότιμο μακεδονικό κράτος μέσα στη λαϊκοδημοκρατική ομοσπονδία των βαλκανικών λαών, που είναι η δικαίωση των πολύχρονων αιματηρών αγώνων του". Το ΚΚΕ παρέμβηκε αμέσως και η θέση αυτή του ΝΟΦ αποσύρθηκε και αντικαταστάθηκε από τη θέση που είχε πάρει για το Μακεδονικό η 5η Ολομέλεια του Κόμματος. Για να μπορέσει μάλιστα να έχει τον έλεγχο της κατάστασης μέσα στο ΝΟΦ, το ΚΚΕ συνένωσε τους Σλαβομακεδόνες κομμουνιστές και δημιούργησε στις 27 Μάρτη του 1949 την Κομμουνιστική Οργάνωση της Μακεδονίας του Αιγαίου (ΚΟΕΜ), η οποία οργανωτικά - πολιτικά και ιδεολογικά υπαγόταν στο ΚΚΕ.

Όμως, το ζήτημα που είχε προκύψει με το Μακεδονικό είχε και συνέχεια. Στις 6 Μαρτίου του '49 στην εφημερίδα "ΜΠΟΡΜΠΑ" του Βελιγραδίου δημοσιεύτηκε άρθρο του ηγετικού στελέχους του ΚΚ

Γιουγκοσλαβίας και στενού συνεργάτη του Τίτο Μόσε Πιγιάντε με τίτλο "Για το ζήτημα της Βαλκανικής Ομοσπονδίας". Στο άρθρο αυτό, ο Πιγιάντε, αξιοποιώντας την προαναφερόμενη θέση του ΚΣ του ΝΟΦ και ανακατεύοντάς της με τη θέση της 5ης Ολομέλειας για το Μακεδονικό, κατηγόρησε το ΚΚΕ και το βουλγαρικό ΚΚ ότι επιδίωκαν τη δημιουργία της μεγάλης Βουλγαρίας σε βάρος της εδαφικής ακεραιότητας της Ελλάδας και της Γιουγκοσλαβίας. Το άρθρο αυτό - και οι συγκεκριμένες εκτιμήσεις του - όπως ήταν αναμενόμενο γνώρισε αρκετή δημοσιότητα, αφού οι ραδιοσταθμοί της ντόπιας αντίδρασης στην Ελλάδα και των ξένων αφεντικών της φρόντισαν να το αναμεταδώσουν.

Το ΚΚΕ απάντησε αμέσως στη νέα σε βάρος του συκοφαντία. Την επομένη της δημοσίευσης του άρθρου του Μ. Πιγιάντε, στις 7/3/1949, η ΚΕ του Κόμματος έδωσε στη δημοσιότητα την εξής ανακοίνωση - διάψευση: **"Τις τελευταίες μέρες από διάφορες πλευρές, μα κυρίως από τη μοναρχοφασιστική Αθήνα και απ' το Λονδίνο, επαναλαμβάνεται σε διάφορους τόνους και με ποικιλόμορφους τρόπους η ίδια ψεύτικη και συκοφαντική είδηση ότι το ΚΚΕ έκλεισε διάφορες συμφωνίες κλπ., για τη δημιουργία Βαλκανικής Κομμουνιστικής Ομοσπονδίας και Μακεδονικού κράτους που θα συνένωνε όλα τα κομμάτια της Μακεδονίας κάτω απ' τη γιουγκοσλαβική ή βουλγαρική ή την ελληνική κυριαρχία. Οι πληροφορίες αυτές είναι όλες ψεύτικες και συκοφαντικές. Και αποβλέπουν στο να υποβοηθήσουν τη μοναρχοφασιστική και ιμπεριαλιστική υπονόμηση του αγώνα μας, να διασπάσουν την ενότητα πάλης ανάμεσα στον ελληνικό και μακεδονικό λαό και να σπείρουν τη διχόνοια ανάμεσα στους βαλκανικούς λαούς".** Στη συνέχεια, στην ανακοίνωση - διάψευση της ΚΕ του ΚΚΕ, αναλύεται συνοπτικά το περιεχόμενο της απόφασης της 5ης Ολομέλειας (Βλέπε: "Επίσημα Κείμενα ΚΚΕ", τόμος 6ος, σελ. 356). Στο άρθρο του Μ. Πιγιάντε απάντησε και το Βουλγαρικό ΚΚ, χαρακτηρίζοντας το όλο θέμα προβοκάτσια, που στήθηκε με σκοπό να εξυπηρετηθεί ο ιμπεριαλισμός, να αμαυρωθεί το ΚΚΕ σαν προδοτικό και να ενισχυθεί η θέση του μοναρχοφασισμού στην Ελλάδα.

Τη θέση που πήρε το ΚΚΕ στην 5η Ολομέλεια για το Μακεδονικό, δεν την είδε θετικά ούτε η Σοβιετική Ένωση, η ηγεσία της οποίας αντιλαμβανόταν τους κινδύνους που περιέκλειε μια τέτοια ανακίνηση του ζητήματος. **Το ΚΚΣΕ είχε κάθε λόγο να φοβάται για το τι μέλλει γενέσθαι, αφού με αφορμή αυτό το ζήτημα μπορούσαν να δημιουργηθούν ανεξέλεγκτες καταστάσεις στα Βαλκάνια, σε βάρος των λαϊκοδημοκρατικών καθεστώτων, τη στιγμή μάλιστα που το μέτωπο αυτών των κρατών είχε αδυνατίσει με τη Γιουγκοσλαβία εκτός σοσιαλιστικού στρατοπέδου.** Στην ομιλία του στην 7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (1950), ο Μ. Παρτσαλίδης αναφέρει ότι σε μια συνάντηση που είχε αυτός, ο Γ. Ιωαννίδης και ο Π. Ρούσος, το Μάρτη του '49, στο Βουκουρέστι, με τον Μπαράνωφ, ο σοβιετικός αξιωματούχος εξέφρασε την αποδοκιμασία του λέγοντας: "Δεν μπορώ να καταλάβω, γιατί μέσα στις στιγμές αυτές εσείς ανακινείτε ζήτημα Μακεδονικό" ("7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ - Εισηγήσεις - Λόγοι - Αποφάσεις - Μόνο για εσωκομματική χρήση", σελ. 38).

Στην Έβδομη Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (14-18 Μαΐου 1950) ο Ζαχαριάδης έδωσε την ακόλουθη εξήγηση:

«... Γενικότερα ήταν ότι σε ευρύτερα πλαίσια αυτό το πράγμα τότε άμεσα δεν μας εξυπηρετούσε. Αλλά το πρώτο που έμπαινε τότε μπροστά μας ήταν ότι τη μάχη στο Βίτσι εμείς έπρεπε να την κερδίσουμε. Όλα τα άλλα ήταν τότε δευτερεύοντα. Αυτή ήταν η σκέψη μου, η δική μου τουλάχιστο, και όταν το πρότεινα και όταν το έγραψα και όταν το εξήγησα. Εμείς θάπρεπε να κινήτοποιήσουμε όλες τις δυνάμεις του σλαβομακεδονικού λαού, να σταματήσουμε τις λιποταξίες, την υπονομεντική και διαλυτική δουλειά που έκαμαν οι πράκτορες του Τίτο, βάζοντας τους ένα πολιτικό εμπόδιο. Και αυτό το πολιτικό εμπόδιο εμείς το βάλαμε και αποτρέψαμε τον άμεσο κίνδυνο απτή δουλειά αυτή. Σταματήσαμε αυτόν τον άμεσο τότε κίνδυνο. Μα θάταν η ζημιά μεγαλύτερη ή λιγώτερη; Μέσα στις συγκεκριμένες συνθήκες που εμείς ρίξαμε το σύνθημα το κέρδος θα ήταν πολύ μεγάλο αν εμείς κερδίζαμε την μάχη του Βιτσίου κινήτοποιώντας και αυτό τον παράγοντα. Πολύ μεγάλο θάταν το κέρδος μας. Χάσαμε την μάχη. Και τώρα στην εκτίμηση μας υπεισέρχονται και άλλοι παράγοντες. Αυτό όμως δεν πάει να πει, πως το σύνθημα μας ήτανε λαθεμένο.....»

“ΑΙΓΑΙΑΚΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΚΡΟΥΣΗΣ”

«Αδέλφια Σλαβομακεδόνες

Ο σημερινός πόλεμος είναι πόλεμος ενάντια σε κάθε κατακτητή αλλά και σε κάθε ντόπιο εκμεταλλευτή και δικτάτορα .

Ο κάθε λογής φασισμός επειδή με τα όπλα δεν μπορεί να επιβληθεί μεταχειρίζεται όλα τα τεχνάσματα. Και το τέχνασμα αυτό είναι η διάσπασή μας.

Όλα αυτά εξυπηρετούν τους φασίστες και είναι μαχαίρι για όλους μας που ενωμένοι αγωνιζόμαστε για λευτεριά. Για αυτούς οι λιποτάκτες Πέτος, Κορεβέσης, Σίσκος και άλλοι παρασυρμένοι είναι προδότες. Δεν θα βρουν στήριγμα πουθενά και θα έλθουν όπως κι έχει στα χέρια μας.

Προσπαθούν από φιλοδοξία και ατομικά συμφέροντα να μας παραδώσουν στα χέρια του φασισμού, του γερμανικού , του βουλγάρικου, του ελληνικού.

Εμείς ο ΕΛΑΣ είμαστε Στρατός Λαϊκός από τα τίμια παιδιά Ελλήνων και Σλαβομακεδόνων και βγαλμένοι από Σας το λαό. Κάθε εμπόδιο , κάθε προδότη τον κτυπάμε και θα τον κτυπήσουμε.

Όπως το Φλεβάρη κτυπήσαμε τους Έλληνες αξιωματικούς έτσι και τώρα θα κτυπήσουμε τους προδότες Πέιο, Κορεβέση, Σίσκο. Κάνουμε έκκληση , ανοίγουμε την καρδιά μας και σας ΚΑΛΟΥΜΕ να τους αποκηρύξετε να τους φτύσετε και να μας βοηθήσετε.

Ενωμένοι όλοι οι τίμιοι ΕΛΛΗΝΕΣ και ΣΛΑΥΟΜΑΚΕΔΟΝΕΣ θα βαδίσουμε Λαός και Στρατός αποφασιστικοί για το κτύπημα των κατακτητών των κάθε λογής προδοτών για την ΤΕΛΙΚΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ για τη ΛΑΟΚΡΑΤΙΑ στον τόπο μας.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟΥΣ ΠΡΟΔΟΤΕΣ ΠΕΙΟ, ΚΟΡΕΒΕΣΗ ΣΙΣΚΟ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΛΟΓΗΣ ΠΡΟΔΟΤΗ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΚΤΗΤΗ»

Απόσπασμα Προκήρυξης «προς το Λαό των Κορεστίων» του 28ου Συντάγματος Πεζικού του ΕΛΑΣ στις 16 Μαΐου 1944

65ο ΜΕΡΟΣ

Η θέση της 5ης Ολομέλειας για το Μακεδονικό εγκαταλείφθηκε από το ΚΚΕ τον Οκτώβρη του 1949 με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας που επανέφεραν την παλιά θέση περί ισοτιμίας. Να τι λέει συγκεκριμένα η Πολιτική Απόφαση της 6ης Ολομέλειας: **"Το κόμμα πρέπει να φυλάξει και να δυναμώσει παραπέρα τους δεσμούς ανάμεσα στον ελληνικό και σλαβομακεδονικό λαό, που σφυρηλατήθηκαν μέσα στον κοινό σκληρό αγώνα. Η πάλη ενάντια στην καταπίεση των Σλαβομακεδόνων, η πάλη για την ισοτιμία τους, η αναγνώριση του δικαιώματος να ζούνε λεύτεροι και αφέντες στην πατρίδα τους γη, δίνει τους Μακεδόνες με τους Έλληνες και εμποδίζει τα κατακτητικά σχέδια του Τίτο εναντίον της ελληνικής Μακεδονίας"** ("Επίσημα Κείμενα ΚΚΕ", τόμος 7ος, σελ. 18). Σ' αυτή την Ολομέλεια δόθηκαν και εξηγήσεις για τις αιτίες που οδήγησαν στη θέση της 5ης Ολομέλειας. Στην ομιλία του - που κυκλοφόρησε και σε ξεχωριστή μπροσούρα με τον τίτλο "Καινούρια κατάσταση - Καινούρια καθήκοντα" - ο Ν. Ζαχαριάδης ανέφερε: **"Η υπονομευτική και διασπαστική δράση του Τίτο και των πρακτόρων του στην Ελλάδα ανάγκασε την 5η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Γενάρης 1949), να αντικαταστήσει το σύνθημα της ισοτιμίας (της αυτονομίας μέσα στα πλαίσια του ελληνικού κράτους) με το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης, παρά το γεγονός ότι το σύνθημα αυτό στις συγκεκριμένες συνθήκες δεν ανταποκρινότανε στα γενικότερα συμφέροντα του κινήματος"** (Ν. Ζαχαριάδης: "Συλλογή έργων", σελ. 470 - 471). Επίσης, στην Πολιτική Απόφαση της 6ης Ολομέλειας αναφέρεται: **"Από τότε που το Γραφείο Πληροφοριών των Κομμουνιστικών και Εργατικών κομμάτων ξεσκέπασε την τιτική προδοσία η παρέα αυτή των υποτακτικών και κατασκόπων του ιμπεριαλισμού άρχισε ολοένα πιο ανοιχτά να υπονομεύει τον σκληρό και άνισο αγώνα του ελληνικού Λαού εναντίον του ξενοκίνητου μοναρχοφασισμού. Στα Σκόπια εγκαταστάθηκε μια σπείρα προδότες και λιποτάκτες του αγώνα μας, που κάτω απ' την προστασία της κλίκας του Βελιγραδίου, οργάνωνε λιποταξίες απ' το ΔΣΕ. Ολόκληρη σειρά άλλοι πράκτορες πήραν εντολή να κάνουν ύπουλη διαλυτική δουλιά στην Ελεύθερη Ελλάδα και μέσα στα τμήματα του ΔΣΕ. Ο Τίτο μας στέρησε πολύτιμες εφεδρείες"** ("Επίσημα Κείμενα ΚΚΕ", τόμος 7ος, σελ. 15). Ανεξαρτήτως των χαρακτηρισμών που χρησιμοποιούνται, τα όσα καταγγέλλει η 6η Ολομέλεια για διαλυτική υπονομευτική δουλιά και προπαγάνδα σε βάρος του ΔΣΕ από διασπαστικά, αποσχιστικά σλαβομακεδονικά στοιχεία, ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Γεγονός είναι επίσης ότι από το ραδιοσταθμό των Σκοπίων γίνονταν εκπομπές που καλούσαν τους Σλαβομακεδόνες να μην παλεύουν άδικα στο πλευρό του ΔΣΕ. Στις συνθήκες του 1949, όπου ο ΔΣΕ είχε ασφυκτικό το πρόβλημα της έλλειψης εφεδρειών και μπροστά τον περίμεναν σκληρές μάχες, η θέση της 5ης Ολομέλειας για το Μακεδονικό αποσκοπούσε στη συγκέντρωση νέων δυνάμεων στις τάξεις του Δημοκρατικού Στρατού από το χώρο των Σλαβομακεδόνων και στην απόκρουση της διαλυτικής δουλιάς που έκαναν τα διασπαστικά - αποχωριστικά στοιχεία που προαναφέραμε. **Πρέπει δε, να προσθέσουμε ότι προσπάθεια να αποσπάσουν τους Σλαβομακεδόνες από το ΔΣΕ έκαναν και οι Αγγλοαμερικάνοι με εκπομπές μέσα από την περιβόητη "Φωνή της Αμερικής", χρησιμοποιώντας τη φασιστική συμμορία του Βάντσε Μιχαϊλόφ. Να, τι καταγγέλθηκε στο 2ο Συνέδριο του ΝΟΦ που πραγματοποιήθηκε στο τρίτο δεκαήμερο του Μάρτη 1949: "Ταιριάζει να πούμε κάτι για τη βαρχοβίστικη συμμορία της ΒΜΡΟ του Βάντσε Μιχαϊλόφ. Η συμμοριακή αυτή προδοτική οργάνωση διατηρήθηκε και διατηρείται μ' έξοδα των εχθρών του μακεδονικού λαού, αλλά και όλων των άλλων λαών της Βαλκανικής και των λαών του κόσμου όλου ακόμα. Αφού πρόσφερε τις υπηρεσίες της στην πλουτοκρατική κλίκα που καταπίεζε το βουλγάρικο λαό, πέρασε ύστερα στην υπηρεσία των Χίτλερ - Μουσολίνι και τώρα βρίσκεται στην υπηρεσία του αμερικανοαγγλικού ιμπεριαλισμού. Φωνάζουν λοιπόν οι άθλιοι αυτοί με τη "Φωνή της Αμερικής" τούτη τη φορά πως: Ο μακεδονικός λαός δεν μπορεί να είναι πραγματικά ελεύθερος παρά μόνο σε μια "αυτόνομη ή ανεξάρτητη ενωμένη Μακεδονία υπό την προστασία των Αμερικανών ή των Αγγλων"** ("Ιδεολογικές βάσεις του ΝΟΦ", εισήγηση στο 2ο Συνέδριο του ΝΟΦ, σελ. 33-34).

Η θέση της 5ης Ολομέλειας και οι κατοπινές συζητήσεις

Η απόφαση της 5ης Ολομέλειας για το Μακεδονικό απασχόλησε τα κομματικά σώματα του ΚΚΕ μετά τον εμφύλιο. Εντονή συζήτηση έγινε στην 7η Ολομέλεια του 1950, μπροστά στην 3η Συνδιάσκεψη, κατά τη διάρκεια των εργασιών της το ίδιο έτος και φυσικά σε κομματικά σώματα της μεταζαχαριαδικής περιόδου. Θα σταθούμε στις συζητήσεις που έγιναν στην πρώτη περίοδο, όταν ο Ζαχαριάδης ήταν ΓΓ της ΚΕ του ΚΚΕ.

Στην 7η Ολομέλεια, που πραγματοποιήθηκε το Μάη του 1950, το θέμα έθεσε ο Μ. Παρτσαλίδης ο οποίος αν και παραδέχτηκε την ύπαρξη των αιτιών που οδήγησαν στη θέση της 5ης Ολομέλειας, χαρακτήρισε αυτή τη θέση "αποτυχημένη προσπάθεια αντιπερισπασμού στη διαλυτική δουλιά των ΤΙΤΟ-ικών". Επίσης υπεραμύνθηκε της θέσης για ισοτιμία, εμφανίζοντάς την ως τη μόνη σωστή. Τέλος, ζήτησε να μην χρησιμοποιείται από το Κόμμα η λέξη "αυτονομία" για τους Σλαβομακεδόνες, γιατί μπορούσε να παρεξηγηθεί και υποστήριξε ότι "αυτή η λέξη στη μαρξιστική ορολογία έχει την έννοια της εκπαιδευτικής αυτονομίας" ("7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ - Εισηγήσεις - Λόγοι - Αποφάσεις", μόνο για εσωκομματική χρήση, σελ. 37-38). Ο Ν. Ζαχαριάδης απάντησε στις απόψεις του Παρτσαλίδη και στον τελικό του λόγο στην 7η Ολομέλεια και στα εισηγητικά του κείμενα προς την 3η Συνδιάσκεψη, υπογραμμίζοντας ανάμεσα στα άλλα ότι το εθνικό ζήτημα υποτάσσεται στις κάθε φορά ανάγκες της επανάστασης. Στα εισηγητικά του κείμενα προς τη Συνδιάσκεψη ο Ζαχαριάδης τόνισε: "Το βασικό για τον κομμουνιστή είναι: ν' αναγνωρίζει τα δικαιώματα του καταπιεζόμενου έθνους. Και το βασικό δικαίωμα του έθνους είναι το ζήτημα της αυτοδιάθεσης. Και το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης σημαίνει ότι το έθνος έχει δικαίωμα όχι μόνο στην αυτονομία μα και στον αποχωρισμό. Τώρα ανάλογα με την κάθε φορά κατάσταση και τα συμφέροντα της πάλης του προλεταριάτου, της επανάστασης, προωθείται η μια ή η άλλη πλευρά του εθνικού ζητήματος, γιατί το εθνικό σαν εφεδρεία της προλεταριακής ή της λαϊκοδημοκρατικής επανάστασης υποτάσσεται σ' αυτή. Βασικό όμως και υποχρεωτικό είναι για τον κομμουνιστή και το προλεταριακό κόμμα: πρώτο, η αναγνώριση της αρχής της αυτοδιάθεσης μέχρι και του αποχωρισμού, δεύτερο, ότι η αλλαγή στο σύνθημα κάθε φορά: αποχωρισμός ή αυτονομία, υπαγορεύεται, φυσικά, απ' το συγκεκριμένο κάθε φορά συμφέρον της επανάστασης, όμως δεν επιβάλλεται αυθαίρετα απ' τα πάνω, μα γίνεται σε συνεννόηση με τις επαναστατικές οργανώσεις της καταπιεζόμενης εθνότητας". Οφείλουμε να πούμε πως, θεωρητικά, ο Ζαχαριάδης είναι αυτός που έχει το δίκιο και όχι ο Παρτσαλίδης. Οι θέσεις του Παρτσαλίδη - ανεξαρτήτως αν από άποψη τακτικής ήταν σωστές - παραγνωρίζοντας τη βασική θεωρητική θέση των μαρξιστικο - λενινιστικών κομμάτων για το ζήτημα της αυτοδιάθεσης των εθνών, οδηγούσαν το ΚΚΕ σε μια δεξιά οπορτουνιστική διολίσθηση πάνω στο θέμα.

Υπό το πρίσμα του μαρξισμού

Στη μαρξιστική φιλολογία υπάρχει αρκετό υλικό γύρω από το εθνικό ζήτημα και αξίζει να σταθούμε σε ορισμένες από τις σχετικές επισημάνσεις, που έχει κάνει ο Λένιν. Στα κριτικά του σημειώματα, για το εθνικό ζήτημα, ο Λένιν υπογράμμιζε: "Πρέπει να απαντάμε με: "ναι ή όχι" στο ζήτημα του αποχωρισμού κάθε έθνους; Αυτό μοιάζει σαν πολύ "πρακτική" διεκδίκηση. Στην πραγματικότητα όμως είναι ανόητη, θεωρητικά μεταφυσική και στην πράξη οδηγεί στην υποταγή του προλεταριάτου στην πολιτική της αστικής τάξης. **Η αστική τάξη βάζει πάντα στην πρώτη γραμμή τις εθνικές της διεκδικήσεις. Τις βάζει απόλυτα. Για το προλεταριάτο οι διεκδικήσεις αυτές υποτάσσονται στα συμφέροντα της ταξικής πάλης.** Θεωρητικά δεν μπορείς να εγγυηθείς από πριν, αν ο αποχωρισμός ενός δοσμένου έθνους, είτε η ισότιμη θέση του μ' ένα άλλο έθνος θα ολοκληρώσει την αστικοδημοκρατική επανάσταση. Για το προλεταριάτο έχει σημασία και στις δύο περιπτώσεις να εξασφαλίσει την ανάπτυξη της τάξης του. Για την αστική τάξη έχει σημασία να δυσκολέψει αυτή την ανάπτυξη, παραμερίζοντας τα καθήκοντα αυτής της ανάπτυξης μπροστά στα καθήκοντα του έθνους "της". **Γι' αυτό, το προλεταριάτο περιορίζεται στην αρνητική, σαν να λέμε, διεκδίκηση να αναγνωριστεί το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης, χωρίς να δίνει εγγυήσεις σε κανένα έθνος, χωρίς να αναλαμβάνει υποχρεώσεις να δώσει τίποτα σε βάρος άλλου έθνους"** (Βλέπε: "Λένιν: Κριτικά σημειώματα πάνω στο εθνικό ζήτημα - Για το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των εθνών", εκδόσεις ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ 1976, σελ. 59). Επίσης ο Λένιν πρόσθετε: "**Όταν**

κατηγορείς τους οπαδούς της ελευθερίας της αυτοδιάθεσης, δηλ. της ελευθερίας του αποχωρισμού, ότι ενθαρρύνουν τις χωριστικές τάσεις, κάνεις την ίδια ακριβώς ανοησία και την ίδια ακριβώς υποκρισία σαν να κατηγορείς τους οπαδούς της ελευθερίας του διαζυγίου ότι ενθαρρύνουν τη διάλυση των οικογενειακών δεσμών... Οποιος στέκει στην άποψη της δημοκρατίας, όποιος δηλαδή είναι υπέρ της λύσης των κρατικών ζητημάτων από τη μάζα του πληθυσμού, ξέρει θαυμάσια ότι από τη φλυαρία των πολιτικάντηδων ως την απόφαση των μαζών υπάρχει "τεράστια απόσταση". Οι μάζες του πληθυσμού ξέρουν περίφημα από την καθημερινή πείρα τη σημασία των γεωγραφικών και οικονομικών δεσμών, τα πλεονεκτήματα της μεγάλης αγοράς και του μεγάλου κράτους και θα τραβήξουν για αποχωρισμό μονάχα όταν η εθνική καταπίεση και οι εθνικές προστριβές κάνουν τη συμβίωση ολότελα αβάσταχτη και εμποδίσουν και εμποδίζουν όλες τις οικονομικές σχέσεις" (στο ίδιο, σελ. 72-73). Ακόμη ο Λένιν τόνιζε, αναφερόμενος στη Ρωσία, την εξής θέση γενικότερης σημασίας: "Δεν είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς ότι η αναγνώριση από τους μαρξιστές όλης της Ρωσίας, και πρώτα απ' όλα από τους μεγαλορώσους, του δικαιώματος του αποχωρισμού δεν αποκλείει καθόλου τη ζύμωση των μαρξιστών αυτού ή εκείνου του καταπιεζόμενου έθνους ενάντια στον αποχωρισμό, όπως και η αναγνώριση του δικαιώματος διαζυγίου δεν αποκλείει στη μία ή στην άλλη περίπτωση τη ζύμωση ενάντια στο διαζύγιο" (στο ίδιο, σελ. 103).

ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

-- Ο Μαρξισμός και το Εθνικό Ζήτημα

25/7/1999

-- Η εξέλιξη των σχέσεων ΚΚΕ και ΚΚ Γιουγκοσλαβίας

24/1/1997

-- Ο χαρακτήρας του λάθους

18/1/1997

-- Η 5η Ολομέλεια και το Μακεδονικό (Α')

17/1/1997

-- Η 5η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ

14/1/1997

Οι επιχειρήσεις σε Εδεσσα - Αριδαία - Νάουσα

Στα μέσα του Δεκέμβρη 1948 η 10η Μεραρχία του ΔΣΕ με επικεφαλής τον **Γ. Βοντίτσιο - Γούσια** έκανε μια βαθιά διείσδυση από το Βίτσι προς την Εδεσσα με στόχο την κατάληψη της πόλης, την πρόκληση απωλειών στον αντίπαλο και τη στρατολογία δυνάμεων. Η επιχείρηση οδηγήθηκε σε αποτυχία. Το ίδιο αποτέλεσμα είχε και η επιχείρηση που οργανώθηκε στις 29 προς 30/12/1948 με στόχο την Αριδαία. Η 10η μεραρχία υπέστη πολλές απώλειες και το επόμενο βήμα ήταν η ανασυγκρότησή της ούτως ώστε να αντεπεξέλθει στα πολεμικά της καθήκοντα.

Μετά την ανασυγκρότηση της 10ης Μεραρχίας οργανώθηκε η επιχείρηση για την κατάληψη της Νάουσας με επικεφαλής τον **Δ. Βλαντά**. Η επίθεση άρχισε στις 11 Γενάρη του '49 και η ολοκληρωτική κατάληψη της πόλης πραγματοποιήθηκε δύο μέρες μετά, ύστερα από σκληρές και αδιάκοπες μάχες. Οι δυνάμεις του Δημοκρατικού στρατού αποχώρησαν από την πόλη στις 14 Γενάρη το απόγευμα, αφού προξένησαν αρκετές απώλειες στον αντίπαλο, αποκόμισαν αρκετά λάφυρα και πραγματοποίησαν στρατολογίες νέων μαχητών.

Με τα αποτελέσματα των επιχειρήσεων σε Εδεσσα - Αριδαία - Νάουσα ασχολήθηκε και το ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ το οποίο στη σχετική ανακοίνωσή του, με ημερομηνία 10/2/1949, αναφέρει μεταξύ άλλων: **"Τα σχέδια των επιχειρήσεων στην Εδεσσα - Αρδέα ήταν ανεπαρκή, η διοίκηση δεν είχε στα χέρια της εφεδρεία και δεν εξασφάλισε μια ζωντανή καθοδήγηση στη διάρκεια της κάθε μάχης. Οι επιτυχίες στη Νάουσα και στον ελιγμό κερδήθηκαν ακριβώς γιατί αποφύγαμε τα λάθη που παρουσιάσαμε στις δύο πρώτες επιχειρήσεις"** ("Επίσημα κείμενα ΚΚΕ", τόμος 6ος, σελ. 348 - 354).

Η επιχείρηση στη Φλώρινα

Η επιχείρηση του ΔΣΕ για την κατάληψη της Φλώρινας άρχισε τη νύχτα 11 προς 12 φλεβάρη του 49 και τελείωσε με αποτυχία και βαριές απώλειες των ανταρτών τη νύχτα 12 προς 13 του ιδίου μήνα. Για την επιχείρηση από το Δημοκρατικό Στρατό διατέθηκαν η 14η και η 103η ταξιαρχίες της 10ης Μεραρχίας και 18η και 107η ταξιαρχίες της 11ης Μεραρχίας. Επίσης, η σχολή αξιωματικών του Γενικού Αρχηγείου, τρεις λόχοι σαμποτέρ, δύο λόχοι κυνηγών αρμάτων μάχης, ένα τάγμα μεταφορών, ένα τάγμα τραυματιοφορέων κι ένα τμήμα διαβιβάσεων. Από άποψη πυροβολικού διατέθηκαν 4 πυροβολαρχίες με 10-12 ορειβατικά πυροβόλα. Διοικητής των δυνάμεων του ΔΣΕ που πραγματοποίησαν την επιχείρηση τέθηκε ο **Γ. Βοντίτσιος - Γούσιος** και Πολιτικός Επίτροπος ο **Δ. Βλαντάς**.

Ο αντίπαλος διέθετε 3 ταξιαρχίες από τη 2η μεραρχία του (την 3η, 21η και 22η) με ισχυρή δύναμη πυροβολικού που σήμαινε πάνω από 40 πυροβόλα. Ακόμη μέσα στη Φλώρινα υπήρχαν δυνάμεις της Χωροφυλακής και τμήματα των Μονάδων Εθνικής Ασφάλειας (ΜΕΑ). Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι οι κυβερνητικές δυνάμεις είχαν το πλεονέκτημα της γρήγορης ενίσχυσής τους από άλλες δυνάμεις που βρίσκονταν κοντά. Επίσης μπορούσαν εύκολα να έρθουν προς βοήθειά τους τεθωρακισμένα, μια και υπήρχαν αμαξόδρομοι, καθώς και αεροπορία. **Ο απολογισμός των απωλειών της μάχης έχει ως εξής:**

Σύμφωνα με το ΓΕΣ: Ο ΔΣΕ είχε 702 νεκρούς συν 11 που βρέθηκαν αργότερα και 350 συλληφθέντες και παραδοθέντες. Οι νεκροί τάφηκαν σε ομαδικό τάφο ανατολικά της πόλης. Αντίθετα ο κυβερνητικός στρατός είχε 44 νεκρούς, 284 τραυματίες και 35 αγνοούμενους.

Σύμφωνα με το Γενικό Αρχηγείο του ΔΣΕ: Ο κυβερνητικός στρατός είχε 404 νεκρούς, 976 τραυματίες, ενώ πιάστηκαν από τους αντάρτες 82 αιχμάλωτοι (βλέπε περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός", έκδοση "ΡΙζοσπάστης" 1996, τόμος β σελ. 202). Τέλος, κατά τον Δ. Βλαντά ο Δημοκρατικός Στρατός είχε τις εξής απώλειες: νεκροί 334, τραυματίες 867, λιποτάκτες 14, αγνοούμενοι 199. Οι απώλειες σε στελέχη ήταν 194 (Δ. Βλαντάς: "Εμφύλιος Πόλεμος 1945 - 1949", Γ τόμος Β ημίτομος, σελ. 235).

Η ΕΣΣΔ προτείνει υποχώρηση του ΔΣΕ

Αναστολή των σχεδίων υποχώρησης, ύστερα από την εμφάνιση ειρηνευτικών πρωτοβουλιών

79ο ΜΕΡΟΣ

Η νέα κατάσταση που δημιουργήθηκε το 1949 θορύβησε, όπως ήταν αναμενόμενο, τη Σοβιετική Ένωση, η οποία έβλεπε ότι τα πράγματα εξελίσσονταν επικίνδυνα για την ειρήνη στον πλανήτη, για τους αγωνιζόμενους λαούς στον καπιταλιστικό κόσμο και ειδικότερα για τις λαϊκές δημοκρατίες που είχαν προκύψει στην Ευρώπη μετά το τέλος του Β Παγκοσμίου Πολέμου. Ιδιαίτερα ανήσυχη ήταν η ΕΣΣΔ για τις βαλκανικές Λαϊκές Δημοκρατίες - την Αλβανία αλλά και τη Βουλγαρία - οι οποίες είχαν υποστεί ρήγμα με την αποσκίρτηση της Γιουγκοσλαβίας και ανά πάσα στιγμή κινδύνευαν από το ενδεχόμενο μιας αμερικανικής επέμβασης με πρόσχημα την ύπαρξη εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα και τη βοήθεια που έδιναν στο ΔΣΕ. Έτσι, με πρωτοβουλία της απευθείας στο ΚΚΕ, η ηγεσία της Σοβιετικής Ένωσης, την Άνοιξη του 1949, πρότεινε τον τερματισμό της ένοπλης εξέγερσης στην Ελλάδα. Το γεγονός αυτό μαρτυρείται από πολλές πλευρές.

Μαρτυρίες για τη σοβιετική πρωτοβουλία

Την πρόταση της Σοβιετικής Ένωσης στο ΚΚΕ για τερματισμό του εμφυλίου πολέμου μαρτυρούν ο Β. Μπαρτζιώτας, ο Μ. Παρτσαλίδης και ο Γ. Βοντίτσιος - Γούσιας.

Ο Β. Μπαρτζιώτας στο βιβλίο του "Ο αγώνας του ΔΣΕ" (σελ. 88) αναφέρει: "Το Μάη του 1949 η Σοβιετική Ένωση μας προειδοποίησε ότι, επειδή άλλαξε η κατάσταση (ψυχροπολεμική κατάσταση, δημιουργία του ΝΑΤΟ κλπ.) μπαίνει ζήτημα να σκεφτούμε αν πρέπει να σταματήσουμε τον πόλεμο, με απόφαση της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης, εφόσον δεν μπορούσαμε να νικήσουμε τον αντίπαλο μέσα στο 1949".

Στη δικιά του μαρτυρία ο Μ. Παρτσαλίδης σημειώνει: **"Στην πορεία του αγώνα, το 1948, η ηγεσία του ΚΚΣΕ σε συνάντησή της με αντιπροσωπεία του Κομμουνιστικού Κόμματος Γιουγκοσλαβίας υποστήριξε την άποψη πως ο ένοπλος αγώνας στην Ελλάδα δεν έχει πιθανότητες επιτυχίας. Αλλά στο δικό μας το κόμμα μόνο την άνοιξη του 1949 διατύπωσε το ΚΚΣΕ τη γνώμη πως έπρεπε να σταματήσει ο ένοπλος αγώνας. Είδαμε και μείς αυτή την ανάγκη. Καταρτίσαμε και σχέδιο υποχώρησης. Και ήμασταν έτοιμοι να το εφαρμόσουμε, αλλά μεσολάβησε μια κίνηση στους κύκλους του ΟΗΕ για λύση του ελληνικού ζητήματος και αναβλήθηκε προσωρινά η εφαρμογή του σχεδίου. Με την προσμονή των αποτελεσμάτων της κίνησης για ειρηνική λύση του ελληνικού προβλήματος, μας πρόλαβε η επίθεση του κυβερνητικού στρατού τον Αύγουστο στο Γράμμο και η ήττα μας"** (Μ. Παρτσαλίδης: "Διπλή αποκατάσταση της Εθνικής Αντίστασης", Εκδόσεις ΘΕΜΕΛΙΟ, σελ. 199).

Τέλος ο Γ. Βοντίτσιος - Γούσιας γράφει σχετικά: "Στις 11 Απρίλη 1949, όταν διεξάγονταν οι μάχες στο Γράμμο και τον ανακαταλάβαμε, ο Ν. Ζαχαριάδης κλήθηκε να πάει στη Μόσχα... Στις 19 Απρίλη γύρισε ο Ζαχαριάδης. Εγώ βρισκόμουν στα τμήματα και γύρισα στο σταθμό του Γενικού Αρχηγείου τα ξημερώματα. Μόλις είχα ξαπλώσει το πρωί στις 20 Απρίλη. Ηρθε και με ξύπνησε ο Μ. Παρτσαλίδης και μου είπε: **"Γιώργη - Γιώργη, μεγάλο κακό πάθαμε, ο Στάλιν μας έβαλε ζήτημα να υποχωρήσουμε, να σταματήσουμε τον ένοπλο αγώνα. Γιατί έχουν πληροφορίες, ότι τώρα το καλοκαίρι, με το πρόσχημα των επιχειρήσεων κατά του ΔΣΕ, οι Αμερικάνοι θα επιτεθούν και θα πάρουν την Αλβανία. Η Σοβιετική Ένωση λόγω της διακοπής των σχέσεών της με τη Γιουγκοσλαβία δεν μπορεί να βοηθήσει την Αλβανία, γι' αυτό πρέπει να αποφύγουμε να τους δώσουμε αυτό το πρόσχημα"**...

Το πρωί στις 20 Απρίλη, μαζεuthήκαμε ο Ν. Ζαχαριάδης, ο Μ. Παρτσαλίδης κι εγώ. Ο Ζαχαριάδης μάς ανακοίνωσε τις συνομιλίες που είχε με το Στάλιν και άλλα μέλη της καθοδήγησης του ΚΚΣΕ. Του είπαν ότι η Αλβανία και η Βουλγαρία από την 1η Μάη 1949 κλείνουν τα σύνορά τους και δεν μπορούμε να παίρνουμε απολύτως τίποτα κι όποιος μπαίνει θα κρατείται. Καμιά βοήθεια δεν μπορούν να μας δώσουν, γιατί έτσι θα μπορέσουν ν' αποφύγουν τον πόλεμο με τους Αμερικάνους και την κατάληψη της Αλβανίας από τους Αμερικάνους. Του υπέδειξαν να υποχωρήσουμε στα τέλη του Μάη και να σταματήσουμε τον πόλεμο...

Μπροστά μας έμπαινε ή να μείνουμε και να εξοντωθούμε μια και μας κλείνανε τα σύνορα ή να υποχωρήσουμε και να πάρουμε το δρόμο της εμιγκράσις. Δεν είχαμε τίποτα άλλο να κάνουμε από το να πειθαρχήσουμε και να προτιμήσουμε την υποχώρηση, όσο πικρή κι αν ήταν. Ο Ζαχαριάδης πρότεινε να φτιάξουμε έναν κατάλογο τροφίμων και πολεμικού υλικού που χρειαζόμαστε για τα τμήματά μας στο Βίτσι και στο Γράμμο, για διάστημα 2 μηνών. Όλα αυτά έπρεπε σε 10 μέρες να τα μεταφέρουμε γιατί την 1η Μάη του 1949 τα σύνορα κλείνανε. Να φτιάξουμε ένα σχέδιο συγκέντρωσης όλων των δυνάμεων της Ρούμελης και Θεσσαλίας προς το Γράμμο - Βίτσι. Πρότεινε η Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση να φτιάξει μια έκκληση προς τον ΟΗΕ, προς το παγκόσμιο συνέδριο ειρήνης, που θα προτείνει να μεσολαβήσουν για μια έντιμη δημοκρατική ειρήνευση του τόπου και ότι θα είναι έτοιμη για σταμάτημα του πολέμου, εφ' όσον εξασφαλιστεί αυτή η ειρήνη... Στις 22 Απρίλη ήρθε ο Β. Μπαρτζιώτας απ' το Γράμμο και πραγματοποιούμε συνεδρίαση του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ. Πήραν μέρος οι Ν. Ζαχαριάδης, Γιάννης Ιωαννίδης, Μ. Παρτσαλίδης, Β. Μπαρτζιώτας και ο Γούσιας. Ο Ζαχαριάδης μίλησε για τις συζητήσεις που έκανε στη Μόσχα και το ζήτημα της υποχώρησης που του έβαλαν. Είπε ότι όπως διαγράφηκε η διεθνής κατάσταση πρέπει να υποχωρήσουμε. Δεν έχουμε άλλο δρόμο. Πρότεινε τους τρόπους που θα πραγματοποιήσουμε την υποχώρηση τεχνικά και πολιτικά ακριβώς όπως την πρότεινε και στην προηγούμενη σύσκεψη που κάναμε οι τρεις μας". Στη συνέχεια ο Γούσιας, αφού αναφέρεται σε διάφορα, λέει πως στις 4 Μάη του '49 ο Ζαχαριάδης με τηλεγράφημα από το Βίτσι ειδοποίησε ότι "δημιουργήθηκε νέα κατάσταση για την ώρα" κι ότι τα μέτρα υποχώρησης αναστέλλονταν (Γ. Βοντίτσιος - Γούσιας: "Οι αιτίες για τις ήττες, τη διάσπαση του ΚΚΕ και της Ελληνικής Αριστεράς", τόμος Α, σελ. 500 - 502, 504, 507).

Κρατώντας επιφυλάξεις για την ακρίβεια του συνόλου όσων αναφέρονται στις μαρτυρίες που παραθέσαμε, οφείλουμε να δεχτούμε ως πραγματικό γεγονός πως τον Απρίλη του 1949 πιθανότερα - κι όχι το Μάη που λέει ο Μπαρτζιώτας - εκδηλώθηκε σοβιετική πρωτοβουλία προς το ΚΚΕ για σταμάτημα του αντάρτικου. Κι αυτό αποδεικνύεται από το χαρακτήρα των ειρηνευτικών ανακοινώσεων που εξέδωσε εκείνο το διάστημα η Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση, αλλά και από μαρτυρίες αγωνιστών του ΔΣΕ που επιβεβαιώνουν ότι δόθηκε διαταγή για υποχώρηση, η οποία ανακλήθηκε στη συνέχεια.

ΠΑΚ: Είμαστε έτοιμοι για τις μεγαλύτερες υποχωρήσεις

Στις 20 Απρίλη του 1949 - αφότου είχε εκδηλωθεί η σοβιετική πρωτοβουλία και είχε ενημερωθεί σχετικά η ηγεσία του αντάρτικου κινήματος στο βουνό - η Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση, ύστερα από έκτακτη συνεδρίασή της, κατέληξε σε έκκλησή της "προς τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, προς το Παγκόσμιο Συνέδριο των οπαδών της Ειρήνης" και "προς τους δημοκράτες όλου του κόσμου". Στην έκκληση, μεταξύ άλλων, αναφέρεται: "Για να πετύχουμε ειρήνη και γαλήνη στην Ελλάδα είμαστε έτοιμοι να κάνουμε τις πιο μεγάλες υποχωρήσεις. Κάνουμε τη δήλωση αυτή αν και ο Δημοκρατικός Στρατός της Ελλάδας παραμένει ακατανίκητος και καταφέρνει πετυχημένα χτυπήματα ενάντια στον αντίπαλό του. Οδηγός μας εδώ είναι αποκλειστικά τα συμφέροντα του Λαού, της Ελλάδας και της Ειρήνης.

Σας καλούμε όλους εσάς να μας βοηθήσετε σ' αυτό το έργο. Είμαστε έτοιμοι να σταματήσουμε τον πόλεμο μόλις στην Ελλάδα εξασφαλιστεί η δυνατότητα να ζει κανείς χωρίς τον τρόπο του θανάτου, μόλις θα σταματήσουν οι μαζικές εκτελέσεις, μόλις θα δοθεί γενική αμνηστία και θα εξασφαλιστούν τα πιο στοιχειώδη δημοκρατικά δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη.

Τον τελευταίο καιρό επίσημοι εκπρόσωποι της κυβέρνησης της Αθήνας μίλησαν για την ανάγκη να γίνουν στην Ελλάδα καινούριες βουλευτικές εκλογές. Είμαστε έτοιμοι να συμβάλουμε ουσιαστικά για μια τέτοια ειρηνική δημοκρατική διευθέτηση του εσωτερικού προβλήματος στην Ελλάδα για να πάψει η αιματοχυσία, για να αποκτήσει ο Λαός ησυχία, για να ενισχυθεί η παγκόσμια ειρήνη" ("Επίσημα Κείμενα ΚΚΕ", τόμος 6ος, σελ. 504 - 505).

Η παραπάνω έκκληση της ΠΔΚ έχει την ιστορική της σημασία, τόσο γιατί έρχεται χρονολογικά να επιβεβαιώσει τις μαρτυρίες περί σοβιετικής πρωτοβουλίας για σταμάτημα του ένοπλου αγώνα του ΔΣΕ, όσο και γιατί, μέσω αυτής της έκκλησης δηλώνεται φανερά η διάθεση για πραγματοποίηση του μέγιστου των υποχωρήσεων. Κατά τ' άλλα δεν ήταν η πρώτη φορά που η ΠΔΚ προέβαινε σε ειρηνευτικές εκκλήσεις. Τέτοιου χαρακτήρα εκκλήσεις γίνονταν από μέρους της σε όλη τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, αφού συστατικό στοιχείο της δράσης του Δημοκρατικού Στρατού και της πολιτικής του ΚΚΕ ήταν και η διερεύνηση της δυνατότητας ειρηνικής διευθέτησης του ελληνικού ζητήματος.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εχει αρχίσει η συζήτηση στις Κομματικές Οργανώσεις του σχεδίου της Ιστορίας του ΚΚΕ (1949 - 1968), που εισηγείται η Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος μπροστά στην Πανελλαδική Συνδιάσκεψη, η οποία θα αποφασίσει το τελικό περιεχόμενο του Β' Τόμου Ιστορίας.

Ο «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ», με σκοπό να βοηθήσει τη μελέτη, την καλύτερη κατανόηση του Δοκιμίου και τον προβληματισμό, ξεκινά τη δημοσίευση αρχαιακού υλικού της περιόδου 1949 - 1968. Το κείμενο που δημοσιεύει σήμερα είναι η ομιλία του Νίκου Ζαχαριάδη, που δημοσιοποιήθηκε με ημερομηνία 20 Οκτωβρίου 1949 (6η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, εκδόσεις της ΚΕ, σελ. 67 - 88). Η εισήγηση στην ίδια Ολομέλεια, που έγινε από τον Βασίλη Μπαρτζιώτα εκ μέρους του ΠΓ, καθώς και η Απόφαση της 6ης Ολομέλειας θα δημοσιευτούν στην ΚΟΜΕΠ.

Η 6η Ολομέλεια πραγματοποιήθηκε στο Μπουρέλι της Αλβανίας λίγο καιρό μετά την υποχώρηση του ΔΣΕ από το Γράμμο και το Βίτσι. Σε αυτήν την Ολομέλεια αποτυπώνεται η πρώτη προσπάθεια του Κόμματος να βγάλει συμπεράσματα από την ήττα στον ένοπλο ταξικό αγώνα 1946 - 1949.

Για την καλύτερη προετοιμασία της Ολομέλειας πραγματοποιήθηκε, επίσης στο Μπουρέλι, Συνδιάσκεψη των Κομματικών Οργανώσεων Βίτσι - Γράμμου (29 και 30 Σεπτέμβρη 1949, με συμμετοχή 325 αντιπροσώπων).

Πριν από τη Συνδιάσκεψη, ο Ν. Ζαχαριάδης πραγματοποίησε επίσκεψη στη Σοβιετική Ένωση, όπου συναντήθηκε με τον Στάλιν κοντά στη λίμνη Ρίτσα (περιοχή της Μαύρης Θάλασσας), στις 16 Σεπτέμβρη 1949. Από τη συνάντηση προέκυψε το ομώνυμο ντοκουμέντο «της λίμνης Ρίτσα», που αποτέλεσε τη βάση της Απόφασης που ψήφισε η 6η Ολομέλεια.

ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

-- Καινούρια κατάσταση - Καινούρια καθήκοντα

22/5/2011

-- «Αμετανόητοι αριστεροί», αλλά... μετανοημένοι κομμουνιστές...

8/5/2011

-- Κοινές εκτιμήσεις για την ήττα και τη νέα κατάσταση

9/2/1997

ΚΚΕ - ΚΚΣΕ

Κοινές εκτιμήσεις για την ήττα και τη νέα κατάσταση

Το "**Ντοκουμέντο της Λίμνης Ρίτσα**" και η απόφαση της συνδιάσκεψης στο Μπουρέλι. Μύθοι και πραγματικότητες

83ο ΜΕΡΟΣ

Μετά την ήττα στο Βίτσι - Γράμμο και την υποχώρηση του ΔΣΕ στην Αλβανία και τη Βουλγαρία, η ηγεσία του ΚΚΕ αλλά και ολόκληρο το κίνημα, τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα, βρέθηκε μπροστά σε μια καινούρια κατάσταση, για την οποία έπρεπε να χαραχτεί σαφής και συγκεκριμένη πολιτική. Το πρόβλημα δεν ήταν αποκλειστικά των Ελλήνων κομμουνιστών και προοδευτικών ανθρώπων. Αφορούσε και τα αδελφά κόμματα, ιδίως της ΕΣΣΔ και των λαϊκών Δημοκρατιών, αφού χιλιάδες πολιτικοί πρόσφυγες έβρισκαν καταφύγιο στα εδάφη τους και είχαν την ανάγκη της στήριξης και βοήθειάς τους. Πέραν όμως αυτού, ο κίνδυνος εισβολής των ιμπεριαλιστών στις λαϊκές Δημοκρατίες και κυρίως στην Αλβανία, με προγεφύρωμα την Ελλάδα και με πρόσχημα την παρουσία εκεί του ΔΣΕ, ήταν κάτι παραπάνω από υπαρκτός. Έτσι ο Ν. Ζαχαριάδης επισκέφθηκε αμέσως τη Σοβιετική Ένωση για επαφές με τη σοβιετική ηγεσία και τον ίδιο το Στάλιν. Οι επαφές αυτές είχαν ως αποτέλεσμα να συμφωνηθεί ένα πλαίσιο κοινών εκτιμήσεων - του ΚΚΕ και του ΚΚΣΕ - για την ήττα και τη στάση του ΚΚΕ μπροστά στη νέα κατάσταση που διαμορφώθηκε. Επίσης, κανονίστηκαν ζητήματα σχετικά με την εγκατάσταση των πολιτικών προσφύγων - μαχητών του ΔΣΕ, στην ΕΣΣΔ και στις λαϊκές Δημοκρατίες. Η πολιτική αυτή γραμμή αποκρυσταλλώθηκε σε ένα κείμενο που είναι ευρύτερα γνωστό ως "**Ντοκουμέντο της Μόσχας**", ή ως "**ντοκουμέντο της Λίμνης Ρίτσα**". Για το ντοκουμέντο αυτό έχουν γραφεί πολλοί μύθοι και αντικομμουνιστικές ανοησίες. Η αλήθεια είναι πιο πεζή.

Μαρτυρίες για το ντοκουμέντο

Από τα τότε ηγετικά στελέχη του Κόμματος, μαρτυρίες γύρω από το ντοκουμέντο έχουν δώσει ο Βλαντάς και ο Γούσιας. Ο πρώτος συνοδεύει τη μαρτυρία του με διάφορες κρίσεις αντικομμουνιστικού χαρακτήρα, που βεβαίως δεν απηχούν τις τότε απόψεις του, αλλά πηγάζουν από τη μετέπειτα πορεία που ακολούθησε έξω από το ΚΚΕ. Η μαρτυρία του δεύτερου είναι ένα κράμα αλήθειας και μυθοπλασιών. Στην πραγματικότητα η ιστορία που διηγείται είναι ένα κατασκευάσμα, αφού - πέραν των μυθοπλασιών - ανακατεύονται αληθινά γεγονότα που δεν έχουν χρονική συνάφεια μεταξύ τους - δηλαδή έχουν γίνει σε διαφορετικό χρόνο το ένα από το άλλο - και συνεπώς το αποτέλεσμα που βγαίνει είναι, χωρίς υπερβολή, μυθιστόρημα. Η επισήμανσή μας αυτή αφορά, κυρίως, τα όσα ισχυρίζεται ο Γούσιας ότι συζητήσαν ο Στάλιν με το Ζαχαριάδη. Ας δούμε όμως τις μαρτυρίες αυτές περιοριζόμενοι αποκλειστικά στα στοιχεία που κατατίθενται γύρω από την ιστορία του ντοκουμέντου.

Σύμφωνα με όσα λέει ο Δ. Βλαντάς, μετά την ήττα του ΔΣΕ και το πέρασμά του στην Αλβανία, ο Ν. Ζαχαριάδης πήγε στη Σοβιετική Ένωση για επαφές με το ΚΚΣΕ. Συναντήθηκε με τον Στάλιν στο Καύκασο, σε μια βίλα στις όχθες της λίμνης Ρίτσα, όπου ο Σοβιετικός ηγέτης παραθέριζε. Εκεί ο Ζαχαριάδης παρέδωσε στο Στάλιν ένα κείμενο θέσεων για τις αιτίες ήττας του ΔΣΕ και τα καθήκοντα του Κόμματος μπροστά στην καινούρια κατάσταση που είχε διαμορφωθεί. Το κείμενο αυτό ήταν στα ρώσικα. Ο ηγέτης της ΕΣΣΔ έκανε ορισμένες επουσιώδεις διορθώσεις. Η πιο σοβαρή διόρθωση ήταν να σβήσει από το κείμενο την εκτίμηση ότι "**η υποχώρηση του ΔΣΕ ήταν προσωρινή**". Στο τέλος το υπέγραψε ιδιοχείρως. Στη συνέχεια ο Ζαχαριάδης επέστρεψε στην Αλβανία, όπου στα Τίρανα συγκλήθηκε το ΠΓ και ενέκρινε το κείμενο αυτό καθιστώντας το απόφασή του και συνεπώς επίσημο κείμενο του Κόμματος. Κατόπιν το ντοκουμέντο αυτό και η πολιτική γραμμή που χάρασσε για το Κόμμα εγκρίθηκε από τη συνδιάσκεψη των κομματικών οργανώσεων των τμημάτων Βίτσι - Γράμμου του ΔΣΕ, που συγκλήθηκε

στις 29 - 30/9/1949 στο Μπουρέλι της Αλβανίας. (Βλέπε Δ. Βλαντά: "1950 - 1967: Τραγωδία του ΚΚΕ", σελ. 12 - 13).

Η μαρτυρία του Γούσια, συμφωνεί απόλυτα με όσα λέει ο Βλαντάς για ταξίδι του Ζαχαριάδη στην ΕΣΣΔ και συνάντησή του με το Στάλιν στη λίμνη Ρίτσα. Ο Γούσιος αναφέρει επίσης ότι ο Ζαχαριάδης αναχώρησε για τη Σοβιετική Ένωση στις 4/9/1949, τη νύχτα. Για διορθώσεις του Στάλιν πάνω στο ντοκουμέντο δεν αναφέρει τίποτα πέρα από το ότι ο Σοβιετικός ηγέτης το υπέγραψε. (Βλέπε: Γ. Βοντίτσιος - Γούσιος: "Οι αιτίες για τις ήττες, τη διάσπαση του ΚΚΕ και της ελληνικής αριστεράς", τόμος β', σελ. 11).

Για ταξίδι του Ζαχαριάδη στη Σοβιετική Ένωση, μετά την ήττα και την υποχώρηση του ΔΣΕ, μιλάει και ο Β. Μπαρτζιώτας στο βιβλίο του "Εξήντα χρόνια Κομμουνιστής" (σελ. 314 - 315). Ομως δεν κάνει καμία αναφορά στο ντοκουμέντο. Απλά αναφέρει ότι επιστρέφοντας ο Ζαχαριάδης στην Αλβανία έφερε μαζί του απόφαση της ΚΕ του ΚΚΣΕ και της Σοβιετικής Ένωσης με την οποία γίνονταν δεχτοί στην ΕΣΣΔ, ως πολιτικοί πρόσφυγες, οι μαχητές του ΔΣΕ που πολέμησαν στο Βίτσι - Γράμμο.

Ιστορικά στοιχεία για το ντοκουμέντο έχουν δώσει κι άλλοι, μεταξύ των οποίων οι Λ. Ελευθερίου και Π. Ανταίος. Τα γραπτά των τελευταίων είναι ένα ανακάτεμα της αλήθειας με τα παραμύθια. Εντούτοις, απ' όσα λένε επιβεβαιώνεται πως το επονομαζόμενο Ντοκουμέντο της Μόσχας κάθε άλλο παρά ήταν δημιούργημα των Σοβιετικών. Σύμφωνα με τα γραπτά του Ελευθερίου και του Ανταίου, ο Ζαχαριάδης πήγε στην ΕΣΣΔ μετά την ήττα του ΔΣΕ και συναντήθηκε με τον Στάλιν στη Μόσχα.

Πριν τη συνάντησή ο Στάλιν ζήτησε από τον ηγέτη του ΚΚΕ ένα κείμενο θέσεων για τις αιτίες της ήττας του ΔΣΕ και τα νέα καθήκοντα του ΚΚΕ. Στο κείμενο αυτό - πάντα κατά τον Ελευθερίου και τον Ανταίο - έκαναν αρχικά παρατηρήσεις οι Μολότοφ - Μαλένκοφ, ενώ ο Στάλιν επέμεινε να υπογραμμιστεί στις αιτίες ήττας του ΔΣΕ "η προδοσία του Τίτο". Κατόπιν, ο Στάλιν έγραψε κάτω από το διορθωμένο κείμενο τη ρώσικη λέξη "πράβιλνο" (σωστά) και το υπέγραψε. Ως ημερομηνία τελικής επεξεργασίας του ντοκουμέντου από τον Ζαχαριάδη και τη σοβιετική ηγεσία - και υπογραφής του από τον Στάλιν - οι Ελευθερίου και Ανταίος, ορίζουν τη 16η Σεπτεμβρίου 1949. (Βλέπε: Λ. Ελευθερίου: "Συνομιλίες με το Ν. Ζαχαριάδη", σελ. 44 και Π. Ανταίος: "Ν. Ζαχαριάδης: Θύτης και θύμα", σελ. 172).

Ορισμένες παρατηρήσεις

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι μετά την ήττα του ΔΣΕ υπήρξε συνάντηση Στάλιν - Ζαχαριάδη, απόρροια της οποίας ήταν το επονομαζόμενο "Ντοκουμέντο της Μόσχας" ή "Ντοκουμέντο της Λίμνης Ρίτσα". Η συνάντηση αυτή έγινε στη λίμνη Ρίτσα, όπως βεβαιώνει ο Ν. Ζαχαριάδης στο τελευταίο, πριν το θάνατό του, γράμμα (Βλέπε: Π. Ανταίος: "Ν. Ζαχαριάδης: Θύτης και θύμα", σελ. 505 - 506). Επίσης, είναι γεγονός ότι αυτό το ντοκουμέντο δεν ήταν τίποτε άλλο παρά ένα κείμενο που συντάχθηκε από τον Ζαχαριάδη και διορθώθηκε σε επιμέρους πλευρές του από τον Σοβιετικό ηγέτη. Πρέπει ακόμη να θεωρηθεί μάλλον ορθή η πληροφορία που δίνει ο Βλαντάς ότι ο Στάλιν διέγραψε την εκτίμηση για προσωρινή υποχώρηση του ΔΣΕ. Και τούτο διότι η ηγεσία του ΚΚΕ αμέσως μετά την υποχώρηση προέβαλε αυτή τη θέση πιθανόν για να κρατήσει υψηλό το ηθικό των μαχητών του ΔΣΕ, των μελών και των οπαδών του Κόμματος. Τέλος, ανταποκρίνεται στην αλήθεια ότι το Ντοκουμέντο αυτό φέρει ιδιόχειρη σημείωση του Στάλιν. Σύμφωνα με τον Ζαχαριάδη, ο Στάλιν έγραψε τη λέξη "Σύμφωνος" (στο ίδιο, σελ. 506). Προφανώς αυτό έγινε γιατί ο Σοβιετικός ηγέτης και το ΚΚΣΕ ήθελαν να βοηθήσουν το ΚΚΕ να αποφύγει τις αδικαιολόγητες τριβές που ήταν δυνατό να εμφανιστούν στο Κόμμα μετά από μια τέτοια ήττα.

Τα όσα ισχυρίζονται οι Ανταίος - Ελευθερίου περί επιμονής του Στάλιν για υπογράμμιση της προδοσίας του Τίτο, δεν επιβεβαιώνονται από πουθενά. Πρόκειται για αυθαιρεσίες που καμία σχέση δεν έχουν με την πραγματικότητα. Καταρχήν, ο Στάλιν - ανεξαρτήτως του τι πίστευε ή τι ήθελε - δεν είχε κανένα λόγο να επιμείνει στην υπογράμμιση της προδοσίας του Τίτο. Το ίδιο το ΚΚΕ υπογράμμιζε αυτή την προδοσία και μάλιστα δημόσια, με σαφή και κατηγορηματικό τρόπο. Επίσης, αξίζει να προσεχτεί ότι το

ντοκουμέντο αναφέρει τρεις αιτίες για την ήττα. Η δε "προδοσία του Τίτο" καταγράφεται τρίτη στη σειρά, πράγμα που σημαίνει πως αν υπήρχε επιμονή του Στάλιν να υπογραμμιστεί ιδιαίτερα, η καταγραφή της σίγουρα θα ήταν σε διαφορετική θέση. Το Ντοκουμέντο δεν ήταν τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο από μια βάση κοινών εκτιμήσεων ΚΚΕ - ΚΚΣΕ.

Τέλος, πρέπει να ληφθούν ως ορθές οι μαρτυρίες που παραθέσαμε και οι οποίες αναφέρουν ότι αυτό το ντοκουμέντο υιοθετήθηκε από το ΠΓ, έγινε δηλαδή επίσημο κείμενο του ΚΚΕ και πολιτικός του μπούσουλας. Αλλωστε στη βάση των θέσεων που περιέχει στηρίχτηκαν οι αποφάσεις της κομματικής συνδιάσκεψης στο Μπουρέλι και της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ, λίγες μέρες αργότερα.

Ορισμένα επιπλέον στοιχεία

Μιλώντας στην 7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, το 1957, ο Ν. Ζαχαριάδης ανέφερε αυτολεξεί ολόκληρο το ντοκουμέντο (Βλέπε: "7η πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, 18 - 24 Φλεβάρη 1957 - Μόνο για εσωκομματική χρήση" σελ. 211 - 212 και Π. Δημητρίου: "Η διάσπαση του ΚΚΕ", εκδόσεις ΘΕΜΕΛΙΟ, τόμος Α', σελ. 97 - 98). Αναφορές στο ντοκουμέντο γίνονται εκτενώς και στην 7η Ολομέλεια της ΚΕ του 1950, κυρίως από τον Ζαχαριάδη και τον Παρτσαλίδη. Επίσης ο Ν. Ζαχαριάδης το παραθέτει ολόκληρο - πλην του σημείου "ε" της παραγράφου 5 - στην παράνομη μπροσούρα του "Προβλήματα της κρίσης του ΚΚΕ" (Εκδόσεις ΓΛΑΡΟΣ, σελ. 36 - 38). Το ντοκουμέντο στην πρωτότυπη μορφή του ήταν στα ρώσικα. Μεταφράστηκε δε στα ελληνικά από τον Μ. Παρτσαλίδη, σύμφωνα με τη μαρτυρία του Ν. Ζαχαριάδη που κατατέθηκε στην 7η Ολομέλεια της ΚΕ το 1950. Για να έχει πλήρη γνώση του θέματος ο αναγνώστης παραθέτουμε ολόκληρο το "Ντοκουμέντο της Λίμνης Ρίτσα" - όπως υπάρχει μεταφρασμένο στα ελληνικά - καθώς και την απόφαση της συνδιάσκεψης στο Μπουρέλι. Τα υλικά αυτά προέρχονται από το αρχείο του ΚΚΕ και μας παραδόθηκαν από το Ιστορικό Τμήμα της ΚΕ του. Σε ό,τι αφορά το "Ντοκουμέντο της Λίμνης Ρίτσα" σημειώνουμε ότι μέχρι στιγμής δεν έχει γίνει δυνατός ο εντοπισμός του ρώσικου πρωτοτύπου.

ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

5/2/1997

-- Η ΕΣΣΔ προτείνει υποχώρηση του ΔΣΕ

Τα ιστορικά γεγονότα δεν ξαναγράφονται

Με αφορμή το θάνατο της Ελλης Παππά

Ο θάνατος της Ελλης Παππά τροφοδότησε ένα νέο κύκλο δημοσιευμάτων και προβολής τηλεοπτικών εκπομπών, ένα νέο κύκλο ιδεολογικοπολιτικής αντιπαράθεσης σχετικό με γεγονότα των δεκαετιών 1940 και 1950. Ακριβέστερα, τροφοδοτεί ένα νέο κύκλο αντιπαράθεσης ανάμεσα στην επαναστατική στρατηγική που έχει ανάγκη το εργατικό και λαϊκό κίνημα και στη στρατηγική του οπορτουνισμού.

Από την πλευρά του τελευταίου, περίσσεψαν οι έμμεσες και άμεσες επιθέσεις κατά του ΚΚΕ για τις δεκαετίες του 1940 και του 1950, περίσσεψαν οι επιθέσεις στον Στάλιν και στον Ζαχαριάδη, αλλά και οι προσπάθειες να οικειοποιηθεί ο χώρος του ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ ακόμα και τους Νίκο Μπελογιάννη και Νίκο Πλουμπίδη! Φαίνεται πως ορισμένοι θεωρούν ότι η θέση δύο από τους χιλιάδες ήρωες του ΚΚΕ δε βρίσκεται στο Κόμμα που έτσι τους διαπαιδαγώγησε και που σε αυτό έμειναν πιστοί μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής τους, αλλά ότι βρίσκεται στην όχθη όπου έχουν μεταπηδήσει συγγενείς των εκτελεσμένων κομμουνιστών!..

Εξόριστοι στο κολαστήριο της Μακρονήσου το 1950

Είναι χαρακτηριστικό ότι στα τόσα που γράφτηκαν και ειπώθηκαν αυτές τις μέρες για τις δίκες του 1951 και 1952 αντιστοίχως, ούτε μία καλή λέξη δε βρήκαν οι ρήτορες και οι συγγραφείς να πουν για το ΚΚΕ, λες και είναι δυνατό να ξεπηδούν Μπελογιάννηδες από παρθενογένεση. Λες και είναι δυνατό να ξεπηδούν από κόμματα τύπου ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ.

Οι Μπελογιάννηδες δεν ανήκουν σε όλους.

Ας μείνουν με τις απέλπιδες προσπάθειές τους. Τα ιστορικά γεγονότα δεν ξαναγράφονται. Αλλά και η νέα αντιπαράθεση που επιχειρούν μας είναι καλοδεχούμενη. Το ίδιο και η έμμεση προειδοποίηση που απηύθυναν ορισμένοι στο ΚΚΕ, ότι η Ελλη Παππά έχει αφήσει στο Μουσείο Μπενάκη έναν σφραγισμένο φάκελο που αφορά στις συλλήψεις, στις δίκες και στην υπόθεση Πλουμπίδη. Ας

Ο Νίκος Μπελογιάννης, σε ένα στιγμιότυπο από την πρώτη του δίκη

δημοσιεύσουν, λοιπόν, το φάκελο. Και αυτός καλοδεχούμενος...

Η προσέγγιση της ιστορικής πραγματικότητας είναι πολύ δύσκολη και σύνθετη υπόθεση. Προϋποθέτει επιστημονική μεθοδολογία, εντοπισμό των βασικών αξόνων που καθορίζουν κάθε ιστορική περίοδο, αποφυγή της αποσπασματικότητας στην εξέταση των γεγονότων, όσο γίνεται μεγαλύτερη αμεροληψία,

καθώς και εγκατάλειψη κάθε συναισθηματισμού και προκατάληψης, που αναπόφευκτα οδηγούν στον υποκειμενισμό. Και, κυρίως, προϋποθέτει συλλογική επεξεργασία, γιατί η γνώση και η ακέραια κρίση, ιδιαίτερα όταν αυτές αφορούν στις πιο σκληρές και δύσκολες ώρες της ταξικής πάλης, απαιτούν πολλαπλές προσπάθειες, κοίταγμα και ξανακοίταγμα των γεγονότων.

Ορισμένοι από τους παραπάνω λόγους συνηγορούν στο ότι κατά κανόνα οι πρωταγωνιστές των γεγονότων δεν μπορούν να γίνουν και οι πιο αντικειμενικοί κριτές τους, πολύ περισσότερο δεν ερμηνεύονται αυθεντικά οι πρωταγωνιστές μόνο από τις μαρτυρίες συγγενών και φίλων, όπως κάνει ο γιος του Νίκου Μπελογιάννη και της Ελληνς Παππά.

Αυτά ισχύουν με το παραπάνω, όταν επιχειρείται να γραφτούν τα γεγονότα μετά την πάροδο χρόνων και αφού στο μεταξύ έχει αλλάξει η ιδεολογική - πολιτική αφετηρία και τοποθέτηση του συγγραφέα - πρωταγωνιστή. **Στην περίπτωση της Ελληνς Παππά, αυτό το τελευταίο είναι αναμφισβήτητο, κρίνοντας από τα πολλά που είπε για τις αρχές της δεκαετίας του 1950 και όσα έγραψε, είτε που αφηγήθηκε σε άλλους και έγραψαν (Διδώ Σωτηρίου, Πότης Παρασκευόπουλος κ.ά.).**

Ποιες συνθήκες είχαν διαμορφωθεί διεθνώς και στο εσωτερικό της χώρας, αμέσως μετά το δίκαιο και ηρωικό αγώνα του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας (ΔΣΕ), μέσα στις οποίες το ΚΚΕ ήταν υποχρεωμένο να δράσει, στην Ελλάδα και στην πολιτική προσφυγιά; Ποια ζητήματα, που η ταξική πάλη είχε φέρει στην επιφάνεια, κρίνονταν εκείνα τα χρόνια για το Κόμμα και για το λαϊκό κίνημα; Ποια ιδεολογικά και πολιτικά προβλήματα απασχολούσαν το ΚΚΕ, έχοντας οδηγήσει σε εσωκομματική διαπάλη **για τις αιτίες της ήττας** ενός μεγαλειώδους λαϊκού κινήματος των χρόνων 1941 - 1949, αλλά και για την πορεία που έπρεπε να ακολουθήσει το ΚΚΕ μετά το 1949, πρώτα απ' όλα για τη στρατηγική του;

Αν παραγνωριστούν έστω και κάποιες από τις παραπάνω παραμέτρους, είναι αδύνατο να εξηγηθούν αντικειμενικά όλες οι πλευρές που αποτελούν συστατικά των υποθέσεων Μπελογιάννη και Πλουμπίδη. Πάντα με την επιφύλαξη ότι είναι δυνατό νεότερα και άγνωστα στοιχεία να συμπληρώσουν στο μέλλον μία ή περισσότερες πλευρές αυτών των δραματικών γεγονότων, μπορούμε να επικεντρώσουμε στα καίρια ζητήματα που αναδείχθηκαν εκείνα τα χρόνια.

Η αναζήτηση των αιτιών που ο αγώνας του ΔΣΕ δεν είχε νικηφόρα έκβαση απασχόλησε την ΚΕ του ΚΚΕ ήδη από τον Οκτώβρη του 1949 (6η Ολομέλεια στο Μπουρέλι της Αλβανίας). Στο μεταξύ, είχαν ήδη εκφραστεί διαφορετικές έως και αντίθετες προσεγγίσεις πριν και μετά την 6η Ολομέλεια που ο Μάρκος Βαφειάδης με γράμμα στην Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΣΕ είχε καταγγείλει τον Νίκο Ζαχαριάδη ως πράκτορα της Ιντέλιτζενς Σέρβις και ως τον υπεύθυνο της ήττας του ΔΣΕ.

Η κριτική εξέταση της πορείας του ΚΚΕ και του λαϊκού κινήματος ήταν αναγκαίο και φυσικό να μην περιοριστεί στα χρόνια 1946 - 1949, αλλά να αγκαλιάσει ολόκληρη τη δεκαετία του 1940, γεγονός που εκφράστηκε με τη διεξαγωγή της 3ης Συνδιάσκεψης του ΚΚΕ (Οκτώβρης 1950). Το κύριο συμπέρασμα της 3ης Συνδιάσκεψης ήταν:

«Στην πρώτη κατοχή είχαμε λαθεμένη πολιτική γραμμή και όχι σωστή οργανωτική δουλειά. Γι' αυτό πέσαμε έξω, χάσαμε την επανάσταση. Στη δεύτερη κατοχή η γραμμή μας ήταν βασικά σωστή» (ΙΙΙ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ, σελ. 17-18, έκδοση της ΚΕ του ΚΚΕ).

Ως αιτίες της ήττας η Συνδιάσκεψη θεώρησε τη μη λύση του προβλήματος των εφεδρειών του ΔΣΕ και το ζήτημα του ανεφοδιασμού των τμημάτων του ΔΣΕ του ΚΓΑΝΕ (Αρχηγείο Νότιας Ελλάδας). Και συνέχισε:

«Ωστε δε μπορέσαμε εξαιτίας αυτής της καθυστέρησής μας σ' αυτά τα δυο ζητήματα ν' αντεπεξέλθουμε αποτελεσματικά τόσο στον όγκο της αγγλοαμερικάνικης βοήθειας, που δίνονταν στο μοναρχοφασισμό, όσο και στην ανοιχτή προδοσία του Τίτο» (ό.π. σελ. 18).

Κύριοι φορείς των διαφωνιών που είχαν προκύψει ήταν ο Μάρκος Βαφειάδης και ο Κώστας Καραγιώργης, που διαγράφηκαν από το Κόμμα πριν από την 3η Συνδιάσκεψη, καθώς και ο Μήτσος Παρτσαλίδης. Επί της ουσίας, οι διαφωνίες επικεντρώνονταν στο **ότι δεν έπρεπε το Κόμμα να ακολουθήσει το δρόμο της ένοπλης πάλης, αλλά το δρόμο της δημοκρατικής εξέλιξης (!), με τη συμμετοχή στις εκλογές του 1946. Τέθηκε επίσης έντονα σε αμφισβήτηση ότι το ΚΚΕ λειτουργούσε δημοκρατικά.**

Διαπάλη διεξαγόταν και στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι λόγω των συνθηκών δεν εκφραζόταν με την ίδια ένταση.

Πρέπει να παρθεί υπόψη ότι ο προβληματισμός και η αντιπαράθεση διεξάγονταν σε συνθήκες υπονόμησης και περικύκλωσης από τον ιμπεριαλισμό της Σοβιετικής Ένωσης και των νεοσύστατων Λαϊκών Δημοκρατιών, ανοιχτών απειλών εναντίον τους, πολεμικής προετοιμασίας, δημιουργίας του ΝΑΤΟ, πολέμου στην Κορεατική χερσόνησο και έντασης των εξοπλισμών. Στην ιμπεριαλιστική επίθεση στην Κορέα συμμετείχε και ελληνικό στράτευμα, η Ελλάδα γινόταν μέλος του ΝΑΤΟ και λίγο αργότερα (1953) υπογραφόταν η ελληνοαμερικανική συμφωνία για την εγκατάσταση βάσεων στην Ελλάδα. Είχε προηγηθεί η ρήξη της Γιουγκοσλαβίας με τη Σοβιετική Ένωση, η έξοδος της Γιουγκοσλαβίας από την Κομμουνιστική Γραφείο Πληροφοριών και η συμμαχία της με το ΝΑΤΟ, μέσω της διαμόρφωσης του τριγώνου Ελλάδας - Γιουγκοσλαβίας - Τουρκίας.

Ταυτόχρονα, στο εσωτερικό της Ελλάδας συνεχιζόταν ο ανηλεής διωγμός των κομμουνιστών και άλλων ΕΑΜιτών. Από τους βασικούς στόχους των κρατικών διωκτικών αρχών ήταν η εξάρθρωση των παράνομων οργανώσεων του ΚΚΕ. **Αξιοσημείωτο είναι ότι την ίδια στιγμή επιδιωκόταν από εγχώριες αστικές και ομπορτουριστικές δυνάμεις, ακόμα και από τη γιουγκοσλαβική πρεσβεία, η δημιουργία ενός «εθνικού ΚΚΕ»!**

Σε αυτές τις συνθήκες μεγιστοποιήθηκε η σημασία της νόμιμης δράσης και επιπλέον αντιπαρά τέθηκε αυτή στην παράνομη. Μαζί τους μπλέχτηκε και το ζήτημα της πολιτικής των συμμαχιών του ΚΚΕ.

Μόνο με βάση το συνυπολογισμό όλων των προηγούμενων μπορεί να εξηγηθεί γιατί η εσωκομματική σύγκρουση, από το πλαίσιο της οποίας δεν έλειψε και ο φραξιοτισμός, πήρε οξυτάτη μορφή, ενώ εκφράστηκε και με εκατέρωθεν ακραίες ενέργειες, καθώς και με άδικους χαρακτηρισμούς, όπως αποδείχθηκε σε μια σειρά περιπτώσεις.

Γι' αυτό και δεν είναι αντικειμενικό να αποδίδονται σε προσωπικά κίνητρα του Ζαχαριάδη, οι χειρισμοί από αυτόν διαφόρων καταστάσεων, όπως, για παράδειγμα, ο χειρισμός του στο γράμμα που έστειλε στον Τύπο ο Νίκος Πλουμπίδης, με το οποίο υποσχόταν να παρουσιαστεί στην Ασφάλεια, αν ακυρωνόταν η θανατική ποινή του Μπελογιάννη.

Θυμίζουμε ότι τότε ο Νίκος Ζαχαριάδης είχε χαρακτηρίσει την επιστολή του Πλουμπίδη ως κατασκευασμα της Ασφάλειας και είχε δηλώσει ότι ο Πλουμπίδης βρισκόταν άρρωστος στο εξωτερικό.

Η παραπάνω ενέργεια του Νίκου Πλουμπίδη ήταν λαθεμένη και βρισκόταν έξω από το πλαίσιο της κομματικής λειτουργίας. Ο ίδιος ο Πλουμπίδης παραδέχθηκε στη συνέχεια ότι κακώς δε συνεννοήθηκε με την ηγεσία του Κόμματος γι' αυτήν την ενέργειά του, παρότι επέμενε ότι έπραξε το χρέος του προκειμένου να σωθεί ο Μπελογιάννης. Επίσης ο Μπελογιάννης είχε θεωρήσει σωστή τη διάψευση της επιστολής Πλουμπίδη από το ραδιοφωνικό σταθμό του Κόμματος, ενώ είναι δεδομένο ότι απέκλειε να πάρει άλλος κομμουνιστής τη θέση του στο εκτελεστικό απόσπασμα, για να γλιτώσει ο ίδιος. Εξάλλου, το αστικό κράτος θα εκτελούσε και τους δύο. Όπως και έκανε.

Ενα από τα ζητήματα είναι γιατί οι βουλευτές της ΕΔΑ δεν πήγαν στο δικαστήριο ως μάρτυρες υπεράσπισης, αλλά και γιατί δεν βρίσκονταν έξω από τις φυλακές της Καλλιθέας τη νύχτα που πήραν τους 4 για το Γουδή. **Σε αυτό η Ελλη Παππά έχει απόλυτο δίκιο.**

Αλλά ένα επίσης σοβαρό ζήτημα είναι η μη τοποθέτηση του Μπελογιάννη ως υποψήφιου βουλευτή στους συνδυασμούς της ΕΔΑ, αφού η σίγουρη εκλογή του, πράγματι, θα έδινε τη δυνατότητα να διεξαχθεί από καλύτερες θέσεις η πάλη για τη σωτηρία του. Αυτό η Ελλη Παππά δεν γνωρίζουμε αν το έχει κάπου σημειώσει. Γνωρίζουμε, όμως, ότι ουδέποτε το έθεσε δημοσίως.

Αντιφάσεις και ανακρίβειες

Μετά το θάνατο της Ελλης Παππά είδαν το φως της δημοσιότητας τοποθετήσεις της για μια σειρά ζητήματα. Πολλές από αυτές τις τοποθετήσεις είναι ανακριβείς, αλλά και αντιφατικές, αν συγκριθούν με αντίστοιχες που έκανε για τα ίδια ζητήματα πριν από πολλά χρόνια.

1. Ο Λ. Μαυροειδής ρώτησε την Ελλη Παππά, ποια ήταν η άποψή της για τη στάση του Ζαχαριάδη απέναντι στον Μπελογιάννη. Και η Ελλη Παππά απάντησε:

«Ο Ζαχαριάδης είχε ανάγκη να δημιουργήσει τον μύθο ενός μάρτυρα και τον μύθο ενός προδότη. Τον Μπελογιάννη τον χρησιμοποίησε στη θέση του μάρτυρα. Και τον Πλουμπίδη στη θέση του προδότη» (Η ΑΥΓΗ, 1/11/2009).

Εδώ πια υπάρχει εμπάθεια και πλήρης διαστρέβλωση της πραγματικότητας. Καταρχήν είναι απορίας άξιον το εξής: Όσοι υποστηρίζουν ότι ο Ζαχαριάδης έπρεπε να συμφωνήσει με την επιστολή του Πλουμπίδη, άρα και με την παράδοσή του, πώς και γιατί θεωρούν ζήτημα δευτερεύουσας σημασίας το να εκτελεστεί ο Πλουμπίδης αντί του Μπελογιάννη; Πέρα από την άποψη που είχε ο Ζαχαριάδης για τον Πλουμπίδη, πώς και γιατί θεωρούν ότι είναι δυνατό να βάζει το Κόμμα στο ζύγι ποιο στέλεχος του θα εκτελεστεί και ποιο όχι;

Ο Μπελογιάννης ήταν ένα από τα στελέχη στα οποία ο Ζαχαριάδης είχε επενδύσει μεγάλες ελπίδες και τα ανέδειξε στο καθοδηγητικό όργανο του ΚΚΕ. Ο Μπελογιάννης προσλήφθηκε στην Κεντρική Επιτροπή ως αναπληρωματικό μέλος της (7η Ολομέλεια του 1950) και ορίστηκε επικεφαλής του παράνομου κομματικού μηχανισμού, γεγονός που έδειχνε το μέγεθος της εμπιστοσύνης που του είχε ο Ζαχαριάδης. Στη συνέχεια έγινε τακτικό μέλος της Κεντρικής Επιτροπής, **ενώ ήδη βρισκόταν παράνομος στην Ελλάδα.**

Και το ερώτημα είναι: Αποτελεί κατηγορία κατά του Ζαχαριάδη το γεγονός ότι επέλεξε ένα από τα καλύτερα στελέχη που διέθετε το ΚΚΕ ως επικεφαλής του παράνομου μηχανισμού ή αποτελούσε χρέος του ένα τέτοιο στέλεχος να επιλέξει, που βεβαίως υπήρχε και ο κίνδυνος να χάσει τη ζωή του; **Για κάθε κομμουνιστή, για κάθε αγωνιστή, η απάντηση είναι αυτονόητη.**

Τα χρόνια εκείνα και αργότερα ήρθαν παράνομα στην Ελλάδα δεκάδες στελέχη του ΚΚΕ, μέλη του ΠΓ και της Κεντρικής Επιτροπής, ενώ άλλα στελέχη των ιδίων οργάνων βρίσκονταν συνέχεια στην Ελλάδα και καθοδηγούσαν τον παράνομο μηχανισμό. Ενας αριθμός πιάστηκαν και εκτελέστηκαν (Στέργιος Αναστασιάδης, Αρίστος Βασιλειάδης, Βασίλης Μαρκεζίνης, Κώστας Φαρμάκης κ.ά.). Άλλοι δεν πιάστηκαν (Γιώργης Γούσιας, Κώστας Κολιγιάννης κ.ά.).

2. Είναι ανακριβή εκείνα που έχει υποστηρίξει η Ελλη Παππά, ότι **«Ο Μπελογιάννης δεν πίστευε σε αυτές τις παράνομες οργανώσεις. Ήταν εναντίον. Καθαρά εναντίον»** (αναδημοσίευση στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 1/11/2009) και ότι **«Ο Νίκος ξανοιγόταν σε παλιούς πολιτικούς που μπορούσαν να έρθουν κοντά, να κάνουν ένα πλατύ κίνημα. Όπως έγινε μετά με την ΕΔΑ. Αυτό ήταν το όνειρό του. Αυτό ήταν το σχήμα που ήθελε»**(αναδημοσίευση στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 1/11/2009).

Είναι ανακριβή, γιατί στην πραγματικότητα συνέβαιναν τα ακριβώς αντίθετα, όπως είναι ιστορικά δεδομένο και όπως η ίδια η Ελλη Παππά έχει αναγνωρίσει πριν από πολλά χρόνια. **Τότε ο Μπελογιάννης αναφερόταν σε οργανώσεις που θεωρούσε διαβρωμένες από τον εχθρό και υπογράμμιζε την ανάγκη της αποκεντρωμένης παράνομης οργάνωσης. Η άποψη του Μπελογιάννη για τις παράνομες κομματικές οργανώσεις περιέχονταν στη γενική αντίληψη του ΚΚΕ και του ίδιου για το σωστό συνδυασμό της παράνομης με τη νόμιμη δράση και όχι στην εγκατάλειψη της πρώτης, δήθεν για να διεξαχθεί με επιτυχία η δεύτερη.** Ο Μπελογιάννης υλοποιούσε την πολιτική συμμαχιών του ΚΚΕ και έτσι ερχόταν σε επαφή με πολιτικά πρόσωπα άλλων κομμάτων και χώρων, πέρα από το γεγονός ότι είχε εκφραστεί με όχι και τόσο κολακευτικά λόγια για την ΕΔΑ...

3. Στα χρόνια της βαθιάς παρανομίας, μαζί με τον ηρωισμό χιλιάδων κομμουνιστών και κομμουνιστριών, συνυπήρχε και η στάση υποχώρησης άλλων, κάτω από την ισχυρή πίεση του ταξικού εχθρού. Σε αυτές τις συνθήκες διογκώθηκε η κατά τα άλλα βάσιμη άποψη ότι στις γραμμές του Κόμματος υπήρχαν και άτομα που μετατράπηκαν σε όργανα της Ασφάλειας για να μην εκτελεστούν, με αποτέλεσμα η καχυποψία να βρίσκεται για αρκετούς στην ημερήσια διάταξη. Μια απλή ανάγνωση επιστολών του Νίκου Πλουμπίδη, τηλεγραφημάτων του Νίκου Βαβούδη και άλλων, επιβεβαιώνει την άσχημη συγκεκριμένη πραγματικότητα που διαμόρφωσαν εκείνες οι συνθήκες.

Από το «μικρόβιο» της καχυποψίας δεν είχε μείνει απρόσβλητη και η Ελλη Παππά. Επομένως, ενώ είναι δίκαιο το ότι επέκρινε τον Ζαχαριάδη για την πράγματι αβάσιμη άποψη που διαμόρφωσε για τον Πλουμπίδη, δεν παίρνει καν υπόψη ότι αυτή σε έναν βαθμό οφειλόταν στο γεγονός ότι αρκετοί κομμουνιστές - από τη νομιμότητα ή την παρανομία - είχαν την ίδια λαθεμένη άποψη για τον Πλουμπίδη, μάλιστα ορισμένοι από αυτούς έστειλαν και σχετικές εκθέσεις στο Πολιτικό Γραφείο και προσωπικά στον Ζαχαριάδη, στις οποίες κατήγγειλαν τον Πλουμπίδη, τον Βαβούδη και άλλους ως πράκτορες του εχθρού. **Η ίδια η Ελλη Παππά έχει αφήσει σαφείς υπαινιγμούς σχετικά με την κομματική ακεραιότητα του Ζαχαριάδη!** Τα πράγματα, λοιπόν, δεν μπορεί να κρίνονται με δυο μέτρα και δύο σταθμά. Και ο Ζαχαριάδης καταγγέλθηκε ως πράκτορας, όμως δεν συνάντησε την ίδια ευαισθησία στην αβάσιμη εναντίον του κατηγορία.

4. Η Ελλη Παππά έχει υποστηρίξει ότι είναι λίγο - πολύ κακόβουλο να λέγεται **ότι ο Μπελογιάννης δεν τήρησε σε ορισμένες περιπτώσεις τα αναγκαία συνωμοτικά μέτρα.** Ο ισχυρισμός της δεν είναι σωστός. Και δεν αποτελεί ασέβεια στην προσωπικότητά του, ούτε μειώνει στο ελάχιστο τον ηρωισμό του το να το επισημαίνεις. Αυτή ήταν η πραγματικότητα, δίχως να ευθύνεται πάντα εκείνος για την παραβίαση των συνωμοτικών κανόνων. **Ευθύνονταν και σύντροφοι που ζούσαν στην προσφυγιά και που αγωνιούσαν να μάθουν από τους παράνομους νέα για τους δικούς τους που ζούσαν στην Ελλάδα.** Έχει και τέτοια ο αγώνας.

5. Στη συνέντευξη που η Ελλη Παππά έδωσε στον Λ. Μαυροειδή παλιότερα και που δημοσιεύτηκε μετά το θάνατό της, είπε μεταξύ άλλων:

«Άλλη περίεργη ιστορία με τον Αναστασιάδη. Ήταν μέλος του ΠΓ, έτσι; Είχε συλληφθεί, τον είχαν στην Ασφάλεια, κι από εκεί και πέρα χάθηκε. Τότε είχαμε μάθει πως τον είχαν σκοτώσει στην Ασφάλεια. Όμως, ποτέ κανείς δεν μίλησε για τον Αναστασιάδη. Ένα μέλος του ΠΓ να χάνεται στα μπουντρούμια της Ασφάλειας και το Κόμμα να μην αναφέρει ποτέ ούτε το όνομά του, είναι τουλάχιστον ανεξήγητο. Τότε είχε ακουστεί πως είχε διαφωνήσει με τον Ζαχαριάδη για τον ένοπλο αγώνα...» (Η ΑΥΓΗ, 3/11/2009).

Κανείς ποτέ δεν μίλησε; Έτσι ήταν; Και όμως δεν ήταν! Αλλά Η ΑΥΓΗ δεν μπόρεσε καν στον κόπο να διασταυρώσει τη «μαρτυρία». Της αρκούσε ότι αυτή στρεφόταν κατά του Ζαχαριάδη... Ωστόσο, να πώς άνοιξε τις εργασίες της 3ης Συνδιάσκεψης του ΚΚΕ (1950) ο Απόστολος Γκρόζος:

«Από την ΙΙΙ Συνδιάσκεψή μας λείπουν τα μέλη της ΚΕ και ΚΕΕ του Κόμματός μας που έπεσαν από τα δολοφονικά βόλια (...) οι σύντροφοι Στέργιος Αναστασιάδης ...» (ΙΙΙ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ, σελ. 11, Έκδοση της ΚΕ του ΚΚΕ).

Τελικά το θέμα έγκειται στο ποια είναι η αφετηριακή ταξική σκοπιμή μελέτης και ανάλυσης των γεγονότων. Και είναι τόσο πλούσιο το υλικό, που σίγουρα θα άξιζε να δοθεί συνέχεια για εκείνα τα χρόνια.

Του
Μάκη ΜΑΪΛΗ

ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

-- Η πολεμική για την αποστολή Μπελογιάννη

18/4/2010

-- Το ΚΚΕ γεννά Μπελογιάννηδες

11/4/2010

«Αμετανόητοι αριστεροί», αλλά... μετανοημένοι κομμουνιστές...

Επανήλθε η Μ. Καραγιώργη με συνέντευξή της στην εφημερίδα «Η Αυγή» (Σάββατο 30 Απρίλη 2011). Δεν μπορούσε, φυσικά, να λείψει η «Αυγή» από θέματα, στα οποία έχει ιδιαίτερη κλίση. Ωστόσο, αν και αυτά τα ονομάζει ιστοριογραφία ή και συμβολή στην ιστοριογραφία, μια λίγο προσεκτική ανάγνωση αρκεί για να καταδειχθούν οι ανακρίβειες και η πολιτική σκοπιμότητα.

Στο χορό κατά του ΚΚΕ μπήκε μαζί με την «Αυγή» και ο Α. Ρήγος (30 Απρίλη 2011), ο οποίος δηλώνει **«αμετανόητος αριστερός»!** και επιχειρεί με ένα αντιεπιστημονικό άρθρο να κάνει το άσπρο μαύρο. Και γράφει με υποκειμενισμό ότι ο Ν. Ζαχαριάδης **«ποτέ δεν του συγχώρεσε (του Καραγιώργη) την ανεξάρτητη κριτική σκέψη...»**. Παρόμοια αναφορά έκανε και ο συγγραφέας Βασίλης Βασιλικός (εδώ και δεκαετίες ΠΑΣΟΚ), σε μια αντικομμουνιστική, πλην και καταγέλαστη, συζήτηση με κάποιον «ανανεωτικό» συγγραφέα (ΕΤ3, Σάββατο 30 Απρίλη). Για **«σκληροπυρηνικό κόμμα»** μίλησε ο Βασιλικός, προβάλλοντας στην οθόνη φωτογραφία του Καραγιώργη της εποχής του ΕΑΜ.

Ολοι τους στηρίζουν όσα υποστηρίζει η Μ. Καραγιώργη, η οποία, στη νέα συνέντευξή της στην «Αυγή», ισχυρίζεται για τον Καραγιώργη: **«Επλήρωσε γιατί ήταν διαφορετικός από τους άλλους»!** Μάλιστα, οι άλλοι ήταν **«πυγμαίοι»(!)**, όπως επικροτεί και ο Α. Ρήγος! Αραγε, θεωρούν πυγμαίο και τον Νίκο Μπελογιάννη; Το λέμε αυτό, γιατί ο Μπελογιάννης ήταν μέλος της πενταμελούς επιτροπής, που επί επτά μήνες ασχολούνταν με ζητήματα του ΚΓΑΝΕ (Αρχηγείο Νότιας Ελλάδας), διοικητής του οποίου ήταν ο Κ. Καραγιώργης και τελικά αυτή η επιτροπή εξέδωσε πόρισμα με επιβαρυντικά στοιχεία για τον Καραγιώργη (διάλυση μονάδων του ΔΣΕ, εκτελέσεις στελεχών, εγκατάλειψη τραυματιών κ.ά.). Ανεξάρτητα από τη συμφωνία ή όχι με το πόρισμα, κανένας δεν μπορεί να κατηγορήσει τα μέλη της επιτροπής ότι ήταν **«πυγμαίοι»...**

Το ένα παραμύθι διαδέχεται το άλλο... Επιδιώκουν να φέρουν τα ιστορικά γεγονότα στα δικά τους μέτρα. Για παράδειγμα, επειδή οι ίδιοι (δικαίωμά τους) θεωρούν ότι το ΚΚΕ και το ΕΑΜ έπρεπε να πάρουν μέρος στις εκλογές του 1946, προσπαθούν να ισχυροποιήσουν αυτή τη θέση τους με «ενισχύσεις». Αποδίδουν, λοιπόν, στον Καραγιώργη θέσεις που δεν είχε, δηλαδή βάζουν ιστορικά πρόσωπα να λένε εκείνα που οι ίδιοι θέλουν. Αν αυτό δεν είναι παραχάραξη, πώς αλλιώς λέγεται; Το ίδιο επιχειρούν και για άλλα ζητήματα της Ιστορίας του ΚΚΕ, όπως στο ζήτημα της κομματικής αποκατάστασης του Κ. Καραγιώργη. Ενώ το ΚΚΕ τον έχει αποκαταστήσει εδώ και 53 χρόνια, εκείνοι συνεχίζουν να επιτίθενται στο ΚΚΕ για... μη αποκατάσταση του Καραγιώργη!! **Και αυτό, παρότι γνωρίζουν ότι το ΚΚΕ προχώρησε τότε στην αποκατάσταση του Καραγιώργη, σε αντίθεση με την άποψη του ΚΚ Ρουμανίας, το οποίο δεν συμφωνούσε με την αποκατάσταση του Κ. Καραγιώργη.** Αραγε, η Μ. Καραγιώργη και η ηγεσία του οπορτουνιστικού χώρου ζήτησαν μετά το 1968 εξήγηση από το αδελφό τους ΚΚ Ρουμανίας, για ποιον λόγο αρνήθηκε το 1958 να συναινέσει στην αποκατάσταση του Κ. Καραγιώργη; Η «Αυγή» και οι παραπάνω συγγραφείς ζήτησαν επίσης την ίδια εξήγηση; Η Μ. Καραγιώργη λέει στη συνέντευξή της στην «Αυγή» ότι ο Καραγιώργης είχε βάλει τίτλο στο «ΡΙζοσπάστη» **«Ολοι στη μάχη για τις εκλογές. Ο λαός μας δίνει την ψήφο του»** και ότι τη νύχτα ο Ζαχαριάδης πήγε στο πιεστήριο και άλλαξε τον τίτλο, γεγονός που ο Καραγιώργης πληροφορήθηκε την άλλη μέρα, διαβάζοντας τον «ΡΙζοσπάστη»!

Πότε έγινε αυτό; Μήπως η Μ. Καραγιώργη επαναλαμβάνει το ίδιο φανταστικό περιστατικό που έγραψε ο Πασαλάρης; Ή πρόκειται για ...το δεύτερο ίδιο «περιστατικό»;

Είναι ακόμα απορίας άξιος και το εξής που ισχυρίζεται για τον Καραγιώργη η Μαρία Καραγιώργη: **«Τον εμφύλιο δεν τον ήθελε. Τον φοβούνταν. Δεν το φανταζόταν ότι θα φτάναμε ως εκεί, αλλά όταν πια άρχισαν οι εχθροπραξίες δεν μπορούσε να κάνει τίποτα παρά να συμπαραταχθεί»!**

Γιατί δεν μπορούσε; Αν τα πράγματα ήταν όπως τα περιγράφει η Μ. Καραγιώργη, μπορούσε να διατυπώσει την αντίρρησή του, έστω μειοψηφώντας. Όμως δεν έκανε αυτό, ούτε απλώς συμπαρατάχθηκε, αλλά έγραψε στο υπόμνημα προς τον Ζαχαριάδη στις 3 του Ιούνη 1948: **«Τα γραφτά σου των τελευταίων μηνών τα βρίσκω πολύ σωστά και θαυμάσια διατυπωμένα στην εισήγηση, όπως τη διάβασα στη προσούρα** (εννοούσε την εισήγηση του Ζαχαριάδη στη σύσκεψη των καθοδηγητικών στελεχών του ΔΣΕ) **με βοηθούν στο να κλείσω αυτόν το λογαριασμό τουλάχιστον εγώ μέσα μου»** (Αρχείο ΚΚΕ, Εγγραφο 45446). Ας σημειωθεί εδώ ότι ο ένοπλος αγώνας είχε γενικευτεί στο διάστημα που αναφέρεται με το υπόμνημά του ο Κ. Καραγιώργης.

Ανακριβή είναι και όσα ισχυρίζεται η Μ. Καραγιώργη σχετικά με τις απόψεις που είχε ο Κ. Καραγιώργης για την εσωκομματική δημοκρατία. Ενώ ο Α. Ρήγος αναφέρεται στο **«ζοφερό ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς»** στο ΚΚΕ. Ωστόσο, μέχρι το 1950 ο Κ. Καραγιώργης είχε τελειώς αντίθετη άποψη από εκείνη που του καταμαρτυρούν όλοι οι προηγούμενοι και άλλοι.

Στην 5η Ολομέλεια της ΚΕ (Ιανουάριος 1949) ο Κ. Καραγιώργης είπε αναφερόμενος στον Μάρκο Βαφειάδη: **«Αρχίζει το οπορτουνιστικό ευαγγέλιό του με την ψαλμωδία περί εσωκομματικής δημοκρατίας. Είναι όμως πασίγνωστο σε διεθνή κλίμακα ότι, όλοι όσοι παίρνουν τον αντικομματικό κατήφορο αρχίζουν αμέσως να τα βάζουν με την εσωκομματική δημοκρατία. Και ο Τρότσκι και ο Ζηνόβιεφ και ο Ντορίο και ο Μπεναρόγιας και ο Πουλιόπουλος και ο Ασημίδης και όλοι οι απανταχού της γης συνθηκολόγοι και λιποτάχτες του επαναστατικού κινήματος. Και όμως ο Βαφειάδης πήρε μέρος σε όλα τα κομματικά σώματα. Στην 4η Ολομέλεια ήταν εισηγητής. Ας μίλαγε. Δεν τον έπιασε κανένας από το λαιμό. Οποιος δεν μιλάει και δεν λέει τις γνώμες του στο Κόμμα, αυτός μόνο με τον εαυτό του μπορεί να τα βάζει και όχι με το Κόμμα. Αν δεν μίλησε γιατί φοβόταν για το "μέλλον του", αυτός είναι ένας φιλόδοξος μικροαστός και όχι ένας θαρραλέος επαναστάτης που δεν χάνει ποτέ την βαθύτερη εμπιστοσύνη του στο Κόμμα. (...) Ιησουίτης είσαι Βαφειάδη. **Ηξέρες να πας στην ΚΕ του Μπολσεβίκικου Κόμματος για να βρωμίσεις τον Ζαχαριάδη και το Κόμμα μας. Αλλά είσαι φριχτά γελασμένος! Είσαι ανίκανος να τραυματίσεις τον Ζαχαριάδη και το Κόμμα μας. Και θα μείνεις καταγέλαστος και πρόστυχος συκοφάντης με όσα κατέβασε το αρρωστημένο κεφάλι σου και η ψυχοπαθής διαστροφή σου»** (5η Ολομέλεια της ΚΕ, έκδοση της ΚΕ του ΚΚΕ, Ιούνης 1949, σελ. 155 - 156).**

Στην 6η Ολομέλεια της ΚΕ (Οκτώβριος 1949) ο Κ. Καραγιώργης είπε επιπλέον: **«Αλλά νομίζω ότι κάναμε και άλλο ένα λάθος. (...) Θα ήταν καλύτερα, αν ο σ. Ζαχαριάδης έμπαινε επικεφαλής του στρατού μας. (...) Έτσι θα αποφεύγαμε την περιπέτεια της απόλυτα αποτυχημένης προσπάθειας για την αρχιστρατηγία του Μάρκου...»** (6η Ολομέλεια της ΚΕ, έκδοση της ΚΕ του ΚΚΕ, Απρίλης 1951, σελ. 47).

Ο Α. Ρήγος αναφέρεται στην **«αναζήτηση αποδιοπομπαίου τράγου»**, που δήθεν έψαχνε να βρει ο Ζαχαριάδης, για να δικαιολογήσει την ήττα του ΔΣΕ. Η απροκατάληπτη διερεύνηση αυτής της περιόδου δείχνει ότι στην περιπλοκότητα των τότε εξελίξεων δεν χωράνε τέτοιες αυθαιρεσίες και απλουστεύσεις. Πέρα όμως από αυτό το θέμα, που δεν αποτελεί αντικείμενο του παρόντος άρθρου, είναι χρήσιμο να θυμηθούμε τι έλεγε ο Κ. Καραγιώργης ως στέλεχος του ΚΚΕ και του ΔΣΕ, όταν πια ο αγώνας του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας είχε τελειώσει. Παίρνοντας το δικό του μερίδιο ευθύνης, παρότι δεν είχε την πρώτη, τόνισε στην 6η Ολομέλεια της ΚΕ (Οκτώβριος 1949): **«Είπα στη Συνδιάσκεψη** (εννοούσε των Κομματικών Οργανώσεων Γράμμου - Βίτσι που προηγήθηκε της 6ης Ολομέλειας) **και θέλω να επαναλάβω και εδώ ότι είναι δυστύχημα που όλοι εμείς που δουλέψαμε στην Νότια Ελλάδα και κατά πρώτο λόγο δεν είδαμε και γενικότερα να οργανώσουμε καλύτερα την κομματική μας δουλειά και να προτείνουμε στο Γ.Α. (Γενικό Αρχηγείο) να τραβήξει απάνω πολύτιμο κόσμο που έτσι τον χάσαμε απ' τις εφεδρείες μας»** (6η Ολομέλεια της ΚΕ, έκδοση της ΚΕ του ΚΚΕ, Απρίλης 1951, σελ. 46).

Οι λόγοι που οδήγησαν στην άδικη κατηγορία σε βάρος του Κ. Καραγιώργη δεν μπορεί να εξεταστούν έξω από τις τότε συνθήκες της ταξικής πάλης σε ελληνικό και διεθνές επίπεδο. Πάντως, το ΚΚΕ διερευνά

αυτές τις συνθήκες, αντιμετωπίζοντας ως νομοτέλεια την ύπαρξη επαναστατικού κομμουνιστικού κόμματος και όντας το ίδιο περήφανο για τον ηρωικό αγώνα του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας.

Του
Μάκη ΜΑΪΛΗ*
* Ο Μάκης Μαΐλης είναι μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ

ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

-- Τα ιστορικά γεγονότα δεν ξαναγράφονται

8/11/2009

-- Η 5η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ

14/1/1997